

KÁLVINISTA SZEMLE

A SZLOVÁKIAI REFORMÁTUS KERESZTYÉN EGYHÁZ
HIVATALOS LAPJA

LXXXIII. évfolyam

11. szám

Komárom, 2012. november

Ára 35 cent

SZERETNI FELTÉTEL NÉLKÜL

Az őszi időszakban a természet nyugalomra szenderülése is (a hagyomány szerint Márton napján) azt erősíti az emberben, hogy többet foglalkozzon az élet nagy kérdéseivel, s velük együtt az elmúlás gondolatával. A reformáció emléknapja szintén a múlttal való törődésre ösztökél, majd két napra rá a halottak napja szorít arra, hogy elmélkedésünk tárgya az élet értelme, célja, a földi élet ideje, hossza, végesége vagy éppen az élet végtelensége, örökkévalósága legyen (attól függően, hogy hitetlen vagy hívő az ember). Bizony, egyrészt semmiség az ember: por és hamu, nem különb az állatnál, porból lett és porrá lesz (*Préd 3, 19–20*), másrészt pedig Isten saját képmására teremtett lény, Isten képének hordozója (*1Móz 1, 27*), akit a Teremtő alig tett kisebbé magánál (*Zsolt 8, 6*).

Igen, e kettősség között telik az ember élete a földön, amíg kimért napjainak a száma elérkezik – hasonlóan a megigazultság és a bűnösség egymáshoz való viszonyulásához (simul justus et peccator – Luther tanítása szerint). És egyáltalán nem mindegy, az egyszersmind igaz és bűnös ember mivel mulatja földi idejét, hogyan viszonyul embertársaihoz, kész-e és tud-e megbocsátani, és még inkább: képes-e bocsánatot kérni. Nemcsak Isten előtt – egyoldalúan – rendezni a dolgot, csak az ő kezébe letenni az ügyet (kivettem a szívemből minden rossz gondolatot veled kapcsolatban, megbocsátottam neked), hanem az embertárs előtt megállni, a szemébe nézni, úgy kérve és elnyerve a bocsánatát.

Mi kellhet ehhez a nagy lépéshez? Alázat nélkül bizonyára nem megy, annak pedig egyre inkább híján a magát a „teremtés koronájának” tartó ember. Azon túl pedig azt mondanánk, hogy szeretet, nagyfokú szeretet. Elcsépeltnék tűnhet, túl sokat beszélünk róla a gyakorlása helyett, vélhetjük; pedig az igazi szeretet, a legvégén megmaradó, a soha el nem múló (*1Kor 13, 8*) lehet a megoldás kulcsa. (Egyik elhunyt szerettem sírkövére ez az ígevers van felvéve, s amikor megállok előtte, mindig mellbe vág: próbálom ízlelgetni a szavakat, érzékelné a súlyukat, erejüket.)

A szeretet teszi képessé a kölcsönös megbocsátásra az embert, mégpedig a feltétel nélküli szeretet. Ebben az évben fél év leforgása alatt két olyan személyt vesztettem el, akikkel kapcsolatban rendíthetetlenül ezt az érzést tapasztaltam: a feltétlen szeretetet. S nem csupán abban a vonatkozásban, hogy ők engem feltétel nélkül szerettek (bizonyára így volt), hanem fordítva. Velük kapcsolatban mindig azt éreztem, hogy bármit tehetnének, nem tudnék rájuk haragudni, megsértődni rájuk. (Volt eset, hogy úgy éreztem, jogosan tenném, s valahogy mégsem ment...).

Ilyentájt – a temetőket járva és az élet nagy dolgain és kérdésein töprengve – jó lenne, ha arra is ösztönzést kapnánk, hogy az élőkkel való kapcsolatainkat próbálnánk a „feltétlen szeretet” alapjára helyezni. Előre ment szereteteink sírjánál sok személy relációjában meghozhatjuk a döntést.

A. Kis Béla

Félelmek

A kisgyermek és az öregedő ember félelmei a legfélelmetesebbek. Az öregedő embernek tapasztalnia kell, hogy „a sikernek és nem a sikerült életnek” van manapság becsülete. [...] Méltán érezheti az öregedő ember, hogy felesleges s ez a halálvágy kezdete; a legtöbb nem is a haláltól fél, hanem a meghalás hogyanjától, az elkerített kórházi ágyak hörgő hangjaitól, a kiszolgáltatottságtól, a „halálon innen, életen túl” állapottól, a hiábavaló szenvedését meghosszabbító manipulációtól. [...]

Boldog öregedő az, aki sub specie aeternitatis és nem sub specie mortis, az örökkévalóság és nem a halál felől néz az életre, még a szenvedésre sem. Boldog homo christianus az, aki hitelles életével elpecsételt szavai által erre a látásra tudja elvezetni embertársait. Ha csak néhányat is.

Ám a végső dolgokkal ne várjunk a végsőkig. Se az egyház, se a társadalom. Maxis igencsak elkéstünk. Sok tenivalónk van még az öregedők védelmében és érdekében – lelki téren is.

(Gyökössy Endre)

Halottak napja

Mi a halál? Éli, Éli lammá sabaktáni! Magány. Isten elengedi kezünket egy pillanatra. Egyetlen lépésnyi időre, mint amikor a kisiaddal sétálsz, és a fiatal platánt kikerülve elengeditek egymás kezét, hogy utána újra összefogózzatok. Így az élet: Isten fogja a kezünket. Állandóan fogja, gyöngéden, erősen. Veletek vagyok mindennap. [...] És amikor egy pillanatra elengedi a kezünket, utána, ott, túl, újra az ő gyönyörű tenyerében leszünk.

(Czakó Gábor)

Áprily Lajos

ESTI PÁRBESZÉD

*Nézd: csillagot hajít az ég,
tüzes futárt szalaszt keletnek.
Halott futárt. A csillagok
milyen káprázva megrepegnek.*

*Halott futárt. Mi is futunk
titok-postával nemsokára.
Sötét hídnál átnyergelünk
a hollószínű paripára.*

*Csak élet várna: fényes ég,
egy part, ahol örök sugár van.
Az unokád arcára sütsz,
Ha visszasütsz a holdsugárban.*

*Neked pedig, neked talán
egy csöndes csillag jut szobául.
S ahol lakom, az ablakom
a szomszéd csillagokra bámul.*

*Vagy mindkettőnket, úgy lehet
a semmiség fehér bölcsője ringat.
S a napsugár, a napsugár,
a napsugár nem sejtí sírjainkat.*

Az ÚR színe előtt

Drága Istenem, add, hogy sose feledkezzem el arról, hogy itt csupán vendég és idegen vagyok, és hogy az én igazi otthonom ott fenn van. Látod, szívem nagyon hajlamos költődni ehhez a világhoz és elfeledkezni a mennyei hazáról. Kegyelmedből add meg nekem, hogy egyre inkább fenn éljek Tenálad, míg itt vándorolok lenn a földön. Add, hogy a mennyei kincsek vonzzák a szívemet, és hogy az otthon utáni vágy növekedjék bennem. Hiszen Te nemsokára eljössz és magadhoz veszel engem. Segíts nekem, hogy hasonlítsak ahhoz a szolgálóhoz, aki várja az Ura érkezését. Visseld gondomat ebben a rövid, nehéz időben. Ha Te nem vezetnél az igaz úton, azonnal eltévednék. Drága Megváltóm, törődj velem, gondoskodj rólam, amint a jó pásztor gondját viseli a gyenge bárányak. Hordozz az öledben, amíg elérkezem az élet földjére, mígnem szabad lesz énekelnem a Te dicsőretedre és örök dicsőségedre. **Ámen.**

Gustav Edén

számunkra érthetővé tegye: mi a szándéka velünk.

Pár nappal a templomkerti nap után a házaspár férfi tagja azt kérdezte tőlem, hogy mikor is vannak nálunk az istentiszteletek. Nagyon megörültem, és megkérdeztem, hogy miért érdeklődik az időpont felől, mi indította őt erre a gondolatra. Válasza nagyjából így hangzott: Tudja, a munkahelyi cigarettaszünetben kinn voltam az udvaron, a lépcsőn ülve fújtam a füstöt, miközben azonban gondolkodtam, hogy mi mindenre kell odafigyelni, és pont akkor leszállt az udvarra két galamb – s én abban a pillanatban megértettem, hogy rendeznem kell a kapcsolatomat a párommal. Szeretnék eljárni a gyülekezetbe, akár – még – egyedül is.

A következő vasárnap mindketten ott voltunk, és az Úrnak legyen hála, azóta is kitartoan járnak a gyülekezetbe. Ezúton is kérem a testvéreket, hordozzuk imádságban ezt a házaspárt, hogy ne csak az egymás közötti viszonyukat, de az Úrral való kapcsolatukat is tudják rendezni.

Emberileg tervezünk, szervezünk; de hasonló módon üzenni nem tudunk. A galambokat ekképpen eszközként használni mi nem vagyunk képesek, arra csakis Istennek van hatalma: Ő a tökéletes rendező.

Horváth Andrea

GONDOLATOK Két galamb – Isten szolgálatában

A mi kis gyülekezetünk Isten kegyelméből az idén tartotta meg hatodik alkalommal a gyülekezeti napot. Már az év elejétől tervezgettünk, nehogy valami ki- vagy lemaradjon. Igyekszünk a programot minél több ember számára érdekessé tenni; természetesen úgy, hogy az evangélium legyen a középpontban. Fontosnak tartjuk a bizonyágtételeket, amelyek által érthetőbbé válik az Úr munkálkodása az életünkben. És szinte el sem tudjuk képzelni, hogy kit és mit tud az Úr felhasználni, csak hogy elérjen bennünket...

Két hozzám közel álló emberről szeretnék írni. Egy elvált házaspárról, melynek tagjai újra egymásra találtak, de még igazából maguk sem tudják, mitévők legyenek. A hétköznapi küzdelmekkel, a családon belüli problémákkal, a már felnőtt gyermekekben való folytonos csalódással nap mint nap szembenéznek. Mindez még a kapcsolatukat is nehezíti. Természetesen – mivel fontosak számomra – szeretettel hívogattam őket közénk, és eljtek a gyülekezeti napunkra.

Volt egy bizonyágtévőnk, aki elmesélte, hogy a feleségével a tanyasi életet választották, ahol még esővízben fürdeték az első gyermeküket; családjuk nem kis aggodalmára, de annál inkább az Úr-

ban bízva. És mikor már negyedszer fordult elő, hogy a kislányukat nem találták a méteres gazban, mivel fűnyírójuk sem volt, meg rá való pénz sem, Isten csodálatos módon gondoskodott fűnyíróról is számukra. A történet sokunkat megragadott...

Sok emberben az Isten titokzatos világa misztikus, elérhetetlen, túl távoli és érthetetlen dologként él. Az ilyen típusú bizonyágtételekből viszont kiderül, hogy Isten igenis itt van köztünk, ám akarát magunkra nézve csak nyitott szemmel, halló füllel fogjuk észrevenni. Környezetünkben minden Istenre mutat, és Ő a környezetünket fel tudja használni arra, hogy

Magyarok és szlovákok a Felvidéken AHOGYAN ÉN LÁTOM

Tisztelt Hölgyeim és Uraim, drága magyar Testvéreim! Előadásom bevezetéseként fontosnak tartom néhány elvi kérdés előzetes tisztázását, valamint az egész probléma összetettségének érzékeltetését. A téma kezelése megköveteli a mélyebb visszatekintést a történelmi múltba.

Számunkra elfogadhatatlan a történelmi összefüggések, a folyamatos hamisítások és a mitologizálási kísérletek figyelmen kívül hagyása. Sem romantikus vágyakra, sem pedig felkorbácsolt indulatokra nem lehet (nem is szabad) korrekciót álláspontra kialakítani. Ha az érintettek valóban a megoldást keresik, akkor föltétlenül a múlt minél teljesebb megismerésére, a feltárt valóság elfogadására, az igazság érvényesítésére, a tények tiszteletben tartására kell törekedni. Különben nem szűnnek meg a vádaskodások az utódállamok politikusai és politizálói részéről. Be kellene látni, hogy csak egy helyes út van: az elfogulatlan együttműködés útja – mind a történelmi igazság bátor kimondásában, mind az íróasztalok mellett utólagosan kreált történelemhamisítások leleplezésében.

Legnagyobb történelmi személyiségeink, sorsot formáló alakjaink lejárását, múltunk megmésztását, netán ellopását nem szabad tétlenül tudomásul venni! Már régtől fogva egyre fokozódó tempóban, vakmerő és minden képzeletet meghaladó kísérletek folynak ellenünk, általában a trianoni jogtalan döntések legalizálása érdekében. Ezt egy példával szeretném érzékeltetni. Az egyik (kivitelében kitűnő) szlovák magazin – amely magát független közép-európai periodikumnak nevezi – 2007. márciusi számában a következő, úgymond tudományos fejtegetést közölte: *Magyarországon* (v Uhorsku – ezt a mesterséges megnevezést vezették be Csehszlovákiában a következetesen viszszaautasított történelmi, illetve Nagy-Magyarország helyett) *a szláv Árpád-házi királyok kihalása után vezette be az egyház a római, latin nyelvű liturgiát. A Dimenzie* című havilap szlovák és (rövidített formában) angol nyelven jelenik meg, bizonyára azért, hogy tájékoztassa a világot az utóbbi időben fölfedezett történelmi igazságról. A főszerkesztője szerint főleg az intelligencia számára készül. Azt gondolom, nem szükséges kommentálni. Szándékában engem a dákorumán elmélet propagálására emlékeztet. Ilyen és ehhez hasonló „tudományos” állítások terjesztésével kell szembenéznünk, és velük folyamatosan csatározni.

A szlovákok tudatában az elmúlt századok – tudatosan félremagyarozott és helytelenül értelmezett – értékelésének közép-pontjában a valamiféle ezeréves elnyomás

kényszerképzete áll. Filmet is készítettek róla [Tisícročná včela (Ezeréves méh)], amely lázításra föltöbb alkalmasnak bizonyult. Csakhogy ezeréves elnyomás nem volt, mert nem is lehetett. A magyarok bejövételétől (pontosabban visszatérésétől) a 19. század utolsó harmadáig semmiképpen sem beszélhetünk magyar elnyomásról. A nacionalizmus ebben az esetben történelmietlen visszavetítés a régmúltba. Az államalapítástól kezdve gyakorlatilag a határon belüli minden nemzetiség a Szent Korona védelmét élvezte; nem beszélve arról, hogy a mai értelemben vett nemzettudat még nem fejlődött ki. Harmadjára említem azt a tényt, hogy a hon- vagy visszafoglalásakor (ellentétben más, Nyugat-Európában vándorló, hontkereső népekkel) a magyarok, azaz őseink nem folytattak népiirtást. Ezt igazolják István királynak a fiához intézett intelmei. Mátyás király fekete seregében idegenek is szolgáltak, például husziták. Még sok meggyőző érvelhet fölhozni az ezeréves elnyomás elmélete ellen, de magunk között erre nincs szükség.

Összefoglalva talán elegendő lesz ezúttal rámutatni arra a közismert tényre, hogy Mohács után a magyarság is leigáztokként élt saját felosztott hazájában. Hisz éppen emiatt törtek ki a felkelések, szabadságharcok és forradalmak. A szabadságért vívott küzdelemben minden más nemzetiséghez tartozó személy bekapcsolódhatott. A ruszinok például II. Rákóczi Ferencet, kisajátítási szándék nélkül, ma is a saját fejedelmüként tisztelik. Mintegy hat-hét éve Szlovákiában járt egy hivatalos ukrán egyházi delegáció. Vezetője egy rutén püspök volt, s amikor beléptek az ideiglenesen kialakított rimaszombati püspöki hivatalba, a delegáció vezetője észrevette a falhoz támasztott, ajándékba kapott, Rákóczit ábrázoló portrét, és emelt hangon mondta, hogy „a mi Ragócinak”. A küldöttség egy másik, nem rutén tagja hozzám hajolva azt kérdezte: „Ez a kép mit keres itt?” Mekkora és mennyire beszédes különbség!

A középkor vége felé tágabb térségünkben tulajdonképpen csak egyetlen nyíltan

nemzeti színezetű (ám hosszan tartó) nacionalista harci eseményről beszélhetünk: a német professzoroknak a prágai Károly Egyetemről történő elűzésével indult és a huszita háborúba torkollott. Ez sem magyar keletű eseménysorozat volt. A modern nacionalizmus sem magyar találmány. Térségünkben Ján Kollár szlovák költőtől, bécsi egyetemi tanártól eredeztethető, és a pánszlávizmus és a pángermanizmus ellentétében csúcsonodik ki, hogy aztán más, magukat fenyegetve érző nemzetek nacionalizmusával bővülve napjainkig hasson.

A sokak által irigyelt egykori történelmi Magyarországra és a magyarság keserves sorsára jellemző, hogy a saját hazájában századokon át, csaknem a 19. század végéig kénytelen volt nyílt küzdelmet folytatni anyanyelvünk elismertetéséért. Ilyen helyzetben ugyan mit tehetett volna az országban élő, szaporodó nemzetiségek érdekében bárki is!? Az ország s a nemzet élethalálharcot vívott saját fennmaradásáért, a nemzetiségek vezéralakjai ugyanakkor átpártoltak az ellenséghez és hátba támadták a szabadságharcosok seregét (Jelačić, Štúr), vagy részben kivárva, tétlenül nézték pusztulásunkat (románok). Nem feledhető az sem, hogy az árulásuk ellenére az 1848–49-es nemzetiségi törvény jobb volt a 20. századi összes utódállambeli hasonló törvényénél. Ráadásul volt egy tekintélyes magyar politikus, Mocsáry Lajos, aki vállalta a nemzetiségek ügyét. Szlovákiában ilyen szlovák politikus máig nem akadt...

A kiegyezést (1867) követően a 70-es évek második felében a nemzetiségek egyre nyugtalanabbak. Radikalizálódó folyamatok kezdődnek, amelyek a teljes körű autonómia megvalósítása irányába mutatnak. Bizonyára ezek a mozgólódások, szervezkedések is hozzájárultak az új iskolatörvény kialakításához, mellyel szemben a nemzetiségek ellenállást tanúsítottak. A magyar nyelv tanításának kötelezővé tétele háborgást váltott ki, azt a magyarosítás eszközének tekintették és tekintik mind a mai napig. Érdekes, hogy 130-140

(Folytatás a 4. oldalon)

(Befejezés a 3. oldalról)

évvél később, vagyis napjainkban hasonló rendelkezésnek az utódállamokban nem-hogy ellenszegülni nem lehet, még szóvá tenni sem ildomos. Ráadásul úgy tudom, hogy az egyházi iskolákra kezdetben nem vonatkozott a rendelet, márpedig azok voltak túlnyomó többségben. Később élesedett a helyzet és jogos volt a tiltakozás, mert tényleg elkezdődött egy magyarosítási folyamat, amely valójában mindössze 24-25 éven át tartott, de olyasmire mégsem került sor, mint amit velünk tettek a II. világháborút követően: egyik napról a másikra bezárták az összes magyar tan nyelvű iskolát.

Visszatérve az első világháborút megelőző évekhez, ténylegesen kezdett elfajulni a helyzet. Külföldi biztatásra, valamint az antant hatalmak céljainak megfelelően a később létrejött utódállamok területén nagy tempóban erősödött a teljes elszakadási szándék. A kis- és nagyantant magyarellenessége teljesen nyilvánvalóvá vált, és ma is folytatódik. Ne legyenek illúzióink: a hangadók képtelenek belátni vaskos tévedéseiket, inkább újabb és újabb önigazoló elméleteket gyártanak, miközben átgondoltan folytatják a nemzet-részek beolvasztását. Az események azt mutatják, hogy az utódállamok céljaik megvalósítására egymás között egyeztetett taktikai változatokat dolgoztak ki.

Mindezt azért tartottam szükségesnek megemlíteni, mert a magyarellenes magatartás maig fennáll. Valakik változatlanul érdekeltek ebben, és – taktizálva – hol felerősítik, hol lecsendesítik. Hol itt, hol ott történnek különböző atrocitások, vagy követnek el törvényesített merényletet anyanyelvünk ellen. Tehetik, mert Brüsszel nem akar tudni róluk, és sajnos, voltak közben olyan magyar kormányok, amelyek semmilyen komoly lépést nem tettek ellene. Csak gyöttrő érzésekkel, szégyenkezve szólhatunk arról, hogy milyen szolgálai és készségesen, feltételek nélkül segítették az Unióbba a magyarverő szomszédokat.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim, kedves Barátaim! Sok tennivaló van. A magyar történészek többé ne mulasszanak! Publikáljanak Magyarországról és a magyarságról magyarul és világnyelveken bőségesen és rendszeresen. Ma már a világhálón mindenkit el lehet érni – tíz-, akár százoldalas – történelmi tájékoztatókkal. A nagy külföldi egyetemek, tudásközpontok rólunk csupán az utódállamok propagációs anyagaiból értesülnek. Múltunkat és jelenünket ők mutatják be úgy, ahogyan saját érdekük megkívánja. Ezért lehet megrendelésre bármikor lejárató hadjáratokat indítani ellenünk.

Magyarok és szlovákok a Felvidéken AHOGYAN ÉN LÁTOM

A szerencsétlen népszavazás után a pozsonyi tévében azt kérdezték tőlem, hogy továbbra is meg akarunk-e magyar-nak maradni, még akkor is, ha Magyarország már nem kellünk? Mélyen elszomorító és nagyon fájdalmas érzések gyötörtek bennünket akkoriban. Vajon hány tíz-, esetleg százezer határon kívül rekesztett társamat gyengítette és gyalázta meg magatartásával az akkori kormány és az eltájtolt, megtévesztett, szerencsétlen magyarországi lakosság, azok, akik még nem fejlődtek ki polgárokká.

Magyarországnak háromnegyed százada nincs nemzetstratégiája. A tömegeket internacionalistává, kozmopolitává gyűrték át, miközben a többi szocialista ország kemény és következetes nemzeti politikát folytatott. A kommunista vezetők közül egyedül Kádár János volt internacionalista. Bár a többi is ezt állította önmagáról, de ők valójában következetes nacionalisták voltak, és amennyire csak lehetett, ennek megfelelően cselekedtek. Hogy ennek a bizonyos utódállambeli nemzetpolitikának mi volt a lényege? Egy átfogó, mindenre kiterjedő kisebbségellenesség érvényesítése. A gyermekek születése és névadása pillanatától, az iskoláztatáson és a munkahelyeken keresztül a temetésekig kidolgozott, mérhetetlenül elfogult magatartás. Álljon itt néhány példa: A szülők számos magyar nevet nem adhattak gyermekeiknek. Alig épültek új, korszerű óvodák és iskolák a magyarok lakta településeken. Átgondolt, ügyesen álcázott merényletek elkövetése – ma is folyamatban van – anyanyelvünk ellen.

Egyházunk nyugalmazott püspöke két előadást is tartott a találkozón

A fordulat utáni évtizedekben pedig nincs mód a jogok érvényesítésére. Az EU figyelmen kívül hagyja a jogsértéseket, ha rólunk van szó; nem érdekli, mi történik, illetve mi nem történik nálunk. A letagadott kettős mérce sajnos érvényesül, és áldatlan következményekkel jár. Hiányoznak továbbá a tételes törvények, valamint az uniós támogatások elosztása ellenőrzésének a lehetősége.

Tisztelt Jelenlevők, kedves Barátaim! Történelmi dátumokkal, nevekkal, statisztikai adatokkal most nem akarok senkit sem fárasztani. Viszont megneveznék néhány megbízható történészt és szociológust, akik a felvidéki magyarsággal foglalkoznak: Vadkerty Katalin, Popély Gyula, Popély Árpád, Szarka László, Simon Attila, Gyurgyík László.

Végül hadd álljon itt nagy vonalakban problémáink összegzése:

Diszkriminatív társadalom- és gazdaságpolitika.

Az úthálózat építésének elhanyagolása, az iparosítás hiánya az etnikai területeken.

A szocializmus alatt történt iparosítással egybekötött betelepítések a nemzetiségi arányszámok megváltoztatásának szándékával.

Fejkvótás állami iskolatámogatás, ami a többségieknek kedvez, és sok esetben egy-egy kis létszámú nemzetiségi iskola megszüntetéséhez vezet.

A történelmi egyházak (római katolikus és evangélikus) vezetőinek sajnálatos magatartása a kispapok, illetve fiatal lelkészek kihelyezésének ügyében. (A magyar nemzetiségűeknek vagy magyarul is beszélőknek szlovák vidékre való kihelyezése és fordítva).

A médiumok által gyakorolt rejtett, de állandósított hatékony nyomás. (A nemzetiségek létezésének teljes elhallgatása.)

A nagyprivatizációból történt kizárásunk.

A Selye János Egyetem leminősítésének állandó kísérlete stb.

Legsürgetőbb tennivalóknak pedig a következőket látom:

A nemzetiségek közül származó polgárok közigazgatásban történő elhelyezkedésének megkönnyítése, illetve lehetővé tétele nagyobb mértékben.

A kis létszámú iskolák nagyobb támogatása.

A határ menti vidéken élő vállalkozók segítése közös projektek készítése és megvalósítása céljából.

A kisebbségi nyelvtörvény sürgős meghozatala a korábban aláírt nemzetközi szerződések szellemében, a nyelvi egyenjogúság törvénnyel biztosított érvényesítése.

A szellemi és lelki értékek, valamint történelmi értékeink megbecsülése.

Egységbe tömörülés.

Erdélyi Géza

(Elhangzott 2012. augusztus 12-én az USA-ban, a Magyar Baráti Közösség által a Reménység tavánál megrendezett 38. ITT-OTT találkozón – rövidített változat.)

Nehéz Károly születésének 120. évfordulója a legjobb alkalom arra, hogy megismerhessük ezt a könyvet. A Reformátusok Lapja október 6-i száma is arra figyelmeztetett: „A múltat el kell mondani valakinek, vagy le kell írni.” A mi Urunk pedig felszólít: „*Ismételd azokat fiaid előtt, és beszélj azokról...*” (5Móz 6,7a). **Szücs Ferenc** ezt tette, amikor hozzáfogott e könyv megírásához.

Mi tette ezt szükségessé és lehetségessé? Mindenekelőtt az, hogy Isten Szentlelkének Felvidéken végzett áldott munkájáról, a felvidéki lelki ébredésről eddig csak szórványosan jelentek meg írások, személyes visszaemlékezések, emlékképek, bizonyágtételek, dokumentumok, de nem volt összefoglaló teológiai értékelés Nehéz Károly itt végzett több évtizedes szolgálatáról. Félő volt, hogy ez az áldott szolgálat előbb-utóbb elhalványodik, feledésbe megy. Isten ezért sokakat indított arra, hogy az általuk megtapasztalt lelki áldásokról beszámoljanak Hargita Árpád gyűjtőkörútjai alkalmával. Időközben azonban Hargita Árpád elhunyt, de kedves özvegye hűséggel megőrizte ezt a gazdag hagyatékot, a férje által áldozatos és szorgalmas munkával összegyűjtött személyes visszaemlékezéseket, korabeli dokumentumokat, és a szerző rendelkezésére bocsátotta őket.

A szerző nagy feladatra vállalkozott, amikor elvállalta ennek a nagy mennyiségű, történelmi értékű anyagnak kitartó munkával, szakszerű, teológiai megalkalmazottsággal való feldolgozását. Erre Nehéz Károly iránti kettős elkötelezettségének öröksége is készítette (a vele való személyes kapcsolata, iránta érzett hálája).

A sokunk által oly régóta, reménykedve várt könyv Isten kegyelméből megszületett, itt látható és meg is vásárolható. Miről szól ez a könyv? Nehéz Károly életéről és szolgálatáról. Emlékezni és emlékeztetni szeretne Isten nagy tetteire és egyháztörténeti tanulságaira – arra, hogyan indult el általa a felvidéki lelki ébredés, hogyan születtek árvaházak, milyen bel- és külmissziói, diakóniai mozgalom bontakozott ki munkája eredményeként. Mindezt kilenc fejezetben dolgozza fel, szinte minden fontos, apró részletre kitér. Olyan ismeretek is napvilágot látnak, amire csak kevesen vagy nem pontosan emlékeznek, de alapvető fontosságúak voltak a megújuló lelki életben.

Megismerkedhetünk Nehéz Károly gyermek- és ifjúkorával, teológusi éveivel, pályakezdőként végzett lelki munkájával, amely a felvidéki ébredési mozgalom elindításában teljesedett ki. Részletesen és hitelesen számol be arról, hogy marcelházai évei során hogyan indult el

„...mint tyúk a kiscsirkéit” NEHÉZY KÁROLY ÉLETE ÉS SZOLGÁLATA

az első árvaház, hogyan bővült tovább a kiskoszmályi, a lévai és a komáromi árvaházakkal. Nagy hangsúlyt helyez az elindult bel- és külmisszióra, a diakonisszák missziói tevékenységére, a Béthel-mozgalom megszervezésére és működésére, a Timótheus Szövetséggel való kapcsolat kiépítésére és az együttes lelki szolgálatokra a felvidéki falvakban, városokban. Szó esik az árvaház gazdaságainak tevékenységéről is.

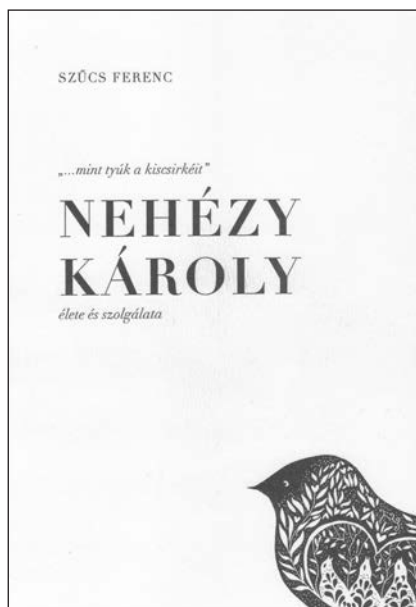
A könyv szerzője nem feledkezik meg Nehéz Károly munkatársairól sem. Név szerint veszi sorra őket, beszámol munkájukról. A diakonisszák missziói tevékenységéről, a diakonisszáképzéséről, a rendszeres időközönként megtartott konferenciák áldásairól, Molnár Mária kül-

A könyv bemutatja, hogy Nehéz Károly nem volt író: az élő beszéd és tettek embereként ismerhetjük meg. Megbízonyosodhatunk arról, hogy munkája nyomán hogyan vált sokakban életté az evangélium. Munkáját Isten iránti alázattal végezte, magának nem állított emléket. A radikálisan Krisztust követők példájaként állhat előttünk. Humora, szellemessége anekdotákban sokak számára tanulságos emlékként maradt meg.

Szücs Ferenc e könyv megírását Istentől kapott feladatként végezte – nagyszerű lelki elhivatottsággal, rendkívüli szeretettel, hatalmas összefoglaló munkával teljes valóságában tárta fel a felvidéki ébredést és annak következményeit. Mindez bizonyára áldásul és tanulsággal szolgál a hazai kibontakozó lelki ébredésre is, felvidéki testvéreinket pedig megerősíti lelki értékmegőrző munkájukban.

Szenci László

[Részletek a Dunamelléki Református Egyházkerület kiadásában megjelent könyv bemutatójából, amely a marcelházai református templomban hangzott el. (A 2012. október 21-én megtartott missziós napra későbbi számunkban egy tudósításban visszatérünk – a szerk. megj.)]

missziói munkájának segítéséről, a Hajnal és a Kiskoszmály újságok szerkesztéséről, a Tóth Kálmán által létrehozott ifjúsági mozgalommal és a Timótheus Szövetséggel való együttműködéséről, Csukás Zsigmond, Nagy Gyula, Salga Jenő, Keszege Pál, Gaál Zoltán, Szücs András, Tóth Zsigmond, Karácsony Sándor mozgalmat segítő munkájáról.

Külön fejezet foglalkozik a hontalansággal és a Felvidékről való kitelepítés szomorú eseményeivel, a virágzó diakonisszámunka letarolásával s ennek okai, a magyarság jogfosztottságának drasztikus következményeivel. A befejező részben már Nehéz Károly őrszentmiklósi szolgálatának lelki áldásairól olvashatunk, hogy bár szétszóródottan, de tovább folytatódott a mozgalom munkája Magyarországon és a Felvidéken maradtak között.

Feladvány

Kinek a szavaira utal a könyv címe? Mely evangéliumokból?

Kérjük, hogy megfejtésüket legkésőbb **december 15-ig** nyílt levelezőlapon, képeslapon vagy e-mailen juttassák el a **Kálvinista Szemle** szerkesztőségének a címeire (**930 10 Dolný Štál 386**). A helyes választ beküldők közt ajándék könyveket sorsolunk ki.

A szeptemberi számban feltett kérdésre azok válaszoltak helyesen, akik szerint a komáromi árvaházat Timóteus-palotának hívták.

Azon kedves olvasóink közül, akik helyes megfejtést küldtek be, hárman részesülnek – a Zsinati Elnökség jóvoltából – jutalomban: **Halgas Ildikó** (Kulcsod), **Haris Zsuzsa** (Martos) és **Hostina Irén** (Komárom). Mindhárman Reiner Strunk *Krisztus követése* című könyvét kapják ajándékba.

Nyereményükhöz gratulálunk, postán küldjük el.

A szerkesztőség

Királyhelmectől tíz kilométerre délnyugatra, a magyar határ mellett, a Karcsa partján fekszik Örös. Református templomáról a legkorábbi feljegyzések 1700-ból valók. Akkor valószínűleg egy fatemplom állhatott a jelenlegi helyén, mivel a mai köztemplom alapkövét 1806. május 16-án tették le, s 1830-ban készült el. 1877-ben nagyobb torony épült, majd 1894-ben felújították a tetőzetet is. A klasszicista építészeti jegyeket viselő templom a mai képét az 1935-ös felújítás során kapta.

A gyülekezet a Zempléni Református Egyházmegyéhez tartozik. A 2011-es népszámláláskor a 653 fő hatvanhét százaléka, azaz 436-an vallották magukat reformátusnak. Az egyházközségi adatok egy 300 fős gyülekezetet mutatnak, közülük 206-an járultak hozzá idén az egyház fenntartásához. A gyülekezetbe négy évvel ezelőtt helyezték ki **Kiss Miklóst**, akit idén augusztusban a presbitérium meghívott lelkipásztorául. (A Zsinati Tanács pedig áldását is adta a gyülekezet óhajára.)

A fiatal lelkész el szeretné érni azokat is, akik távol maradnak a közösségtől. A lelki munkában nehéz a sikert mérni – mondja –, mert nem lehet tudni, kiből mikor csapódnak le az elhangzottak. Vannak, akiket a közös munka és szolgálat kapcsán tudunk elérni, megszólítani. Visszautasítás nemigen érkezik, szívesen jönnek segíteni a hívek. Innen már csak egy lépés, hogy aztán állandóan részesei legyenek az istentiszteleti alkalmaknak is. Próbálkozni kell!

Örösben vasárnap délelőtt és délután is tartanak istentiszteletet, átlagosan ötvenen vesznek részt rajtuk. A sátoros ünnepek, vagy rendkívüli alkalmak (hasznosan más gyülekezetekhez) megnő a részvétel. Annak ellenére, hogy a gyermekek is ott vannak az istentiszteleten, külön is foglalkoznak velük szombat délelőttönként. A hittanos csoportot 8-12 gyermek látogatja. Két kátés csoportjuk van, de tartanak külön ifjúsági bibliaórákat is (az ificsapat magját öt-hat fő képezi). Kiss Miklós azt mondja, hogy a fiataljaikat arra szeretnék nevelni, hogy a gyülekezet egy közösség, ahol mindenkinek helye, szerepe és szolgálata van. Úgy véli, ezt már lassan kezdik megérteni, ezért egyre több alkalom megszervezésébe is be tudják őket vonni.

A felnőttek részére hetente egy alkalommal van bibliaóra. Többnyire azok látogatják, akik a gyülekezeti magot is képezik, mintegy nyolcan-tízen. Közösen formálódunk, egyre jobban meg tudunk

FELADATBÓL VAN BŐVEN

Egy jó közösség megteremtése a cél Örösben

nyilni egymás és Isten előtt is – jegyzi meg elégedetten a lelkész. – Jó ezt tapasztalni. Eleinte azt gondolták a testvérek, hogy a lelkész végigbeszéli a bibliaórákat, ők meghallgatják, aztán szépen hazamennek. Aztán több módszert is kipróbáltunk, mi az, ami szólásra, megnyilatkozásra bírhatja őket, s ma már eljutottunk oda, hogy ha elmegyünk egy egyházmegyei vagy bármilyen más rendezvényre, akkor elmondják, milyen jó, hogy erre lettek vezetve, mert már nem gond máshol sem beszélni vagy mások előtt elmondani a véleményüket – osztotta meg tapasztalatait a közösséggé váló formálással kapcsolatban Kiss Miklós.

Havonta egy alkalommal a presbitereknek is tartanak bibliaórákat, ahol elsősorban a presbitéri szolgálat mibenlétére próbálja a lelkipásztor irányítani a figyelmet, s közösen imádkoznak. A lelki töltet mellett érintik a gyülekezet aktuális feladatait és ügyeit is.

Igyekeznek minél több alkalmat és lehetőséget teremteni arra, hogy közösen ta-

nemcsak a gyermekmunka áldásait, hanem a közös szolgálat örömét is. Jó ilyenkor látni, mondja a lelkipásztor, hogy mindenki megtalálja a helyét, tudja kamatoztatni talentumait. A kátésok, konfirmáltak már segítőként jönnek – érzik, hogy egy gyülekezetben sok a tennivaló, nem lehet mindent a lelkésztől várni, aki képtelen is minden elvárásnak megfelelni. A tábor résztvevőinek a száma nagyjából 40-60 fő; megmozdul nemcsak a gyülekezet, hanem a falu is. A helyiek már tudják: ha tábor van, akkor minden kifordul a négy sarkából. A felnőttek kint vannak az utcán, és figyelik a gyermekek játékát és a programokat.

A születések száma nagyon változó. Tavaly egyetlen gyermeknek sem volt keresztelője, viszont nagyon sok volt a temetés. Az előző évben pedig éppen fordított volt a helyzet: sok születés, kevés temetés. Idén is jó reménységgel vannak.

Kiss Miklós szeretné, ha a fiatalok is megtalálnák a közösségben a helyüket. A gyülekezet igazi közösséggé váló formálódásában elsődleges szempontnak tartja, hogy az ne csak egy emberi csoportosulás legyen, amely egy-két istentisztelet erejéig összefut, hanem ki-ki érezze azt, hogy van testvére, nincs egyedül, nem idegen számára az, aki mellette ül a padban.

Az utóbbi hetekben a gyülekezeti munkásuk segítségével aktualizálták a nyilvántartásukat. Végigjárták a községet, mindenkire bekopogtattak, hogy lássák, kik tartoznak hozzájuk, kikkel számolhatnak és kik azok, akik irányába vihetik a jó hírt, akár a gyülekezeti hírlevelük által vagy egyéb formában.

A lelkész hálás, hogy az örösi reformátusok adakozóak. Tavaly sikerült a lelkészlak fürdőszobáját felújítaniuk egy jótékonyági koncert bevételéből és adományokból, sőt futotta még a padlózat és egy ajtó kicserélésére is. Szükséges lenne kívülről is felújítani és szigetelni a parókiát. Nemrég derült ki, hogy a harang is nagyobb felújításra szorul, de a templom külső tatarozására is szükség lesz hamarosan. Kiss Miklós hozzáteszi: ne csak azért végezzük el ezeket a munkákat, mert másutt is igyekeznek; hanem azért, mert Isten is erre vezetett bennünket. Vigyázzunk azonban: azt tegyük, amit az Úr tervezett velünk!

Iski Ibolya

Az örösi református templom

lálkozzanak akár kötetlenebb formában is. Így indították el a teaházat, amelyre havonta egy alkalommal kerül sor a vasárnap délutáni istentisztelet után. Később ezeket az együttléteket egybekötötték keresztény könyvek eladásával, a gyülekezeti könyvtárból való kölcsönzéssel. (A meglévő könyvállományt pályázatok útján igyekeznek gyarapítani és frissíteni.)

Amióta a lelkipásztor Örösbe került, minden nyáron megszervezik a gyülekezeti napközis tábort, ahol megélhetik

A kontraszt szó jelentése: ellentét, jól megnyilvánuló különbség, a dolgok szembeállítása. A szembeállítás pedig azt jelenti, hogy valaki, valami tükröt állít elém, esetleg utamat állja, megállásra készítet vagy kényszerít. Így van ez a Kontrasztkiállítás kapcsolatban is.

Van, akit a döbbenet kerít hatalmába, más méltatlankodik, mert azt mondja, miért kell ilyen kiállítással nyugtalanságot ébreszteni az emberekben. Az egyik vélemény az, hogy mindenkinek látni kellene, a másik óva int a megnézésétől.

Kontraszt, azaz sarkítva: az élet tartalma, tartama, lehetősége, célja és vége, a lehetséges határok között. Hogy a kiállítás által ábrázolt kontraszt határai között hol tart életünk, azt az határozza meg, hogy az embert döntési készséggel felruházó teremtő Isten által Jézus Krisztusban adott megszólításra milyen választ adunk (adtunk).

A kiállítás megdöbbenően ábrázolja a hitvallásból ismert kérdésre (*milyen a bűnünk és nyomorúságunk?*) a választ. Azt, hogy milyen esendő az ember, amikor elutasítja magától a születendő életet, s azt látja helyzete végső lehetséges megoldásának, hogy elpusztítja (ráadásul a társadalom jóváhagyásával és kvalifikált módon) az életet. Az élet puszt

A MEGVÁLTÁS CSODÁJA

Isten senkire sem kényszeríti rá – Vagy-vagy!

tításának azonban következménye van. A meg nem született gyermek-milliók helye betöltetlen a társadalomban, vendégmunkás kell szinte minden területen. Hány orvos, művész, sportoló, géplakatos, óvónő, építész, a munkájában örömet lelni képes ember nem élhette meg Istentől rendelt küldetését! Az élet elutasítása véték az életet adó Isten ellen, a születendő gyermek ellen, és végeredményben a társadalom vétkezik önmagával szemben is.

És ha megszületik a gyermek, vajon hogyan válik emberré? Hogyan lesz belőle testileg és lelkileg ép és egészséges felnőtt? Hogyan ábrázolódik ki teremtettsége kiváltsága, az Isten-képesség? Milyen választ kap, ha megkérdezi: apa, anya, felnézhetek rád? Követhetem a példádát? Jó példát mutatsz nekem, apa, ahogyan anyával viselkedsz vagy amikor ideges vagy? A családon belüli erőszak romboló következményeivel szemben alig van védelem.

A statisztikák arról tanúskodnak, hogy a család, a társadalom legkisebb sejtje beteg, gyógyításra vár. Ha az emberi testben a sejtek megbetegszenek, halálos betegség ütheti fel a fejét, ezért a testet sürgősen gyógyítani kell.

A család válsága miatt is küszködő társadalom nehezen tud igaz, életrevaló világgépet mutatni a kereső fiatalnak. Az Istennek hátat fordító világ az embert eszköznek, fogyasztónak tekinti: addig számít, amíg haszna van belőle. A belső hiányérzet mégis keresésre készítet, ahogy Ady Endre versében olvassuk: „*Ezért minden: önkínzás, ének: / Szeretném, hogyha szeretnének / S lennék valakie...*” A létöröm utáni vágy, a kétes „példaképek”, a megfelelési kényszer s a vágyódás, hogy fontos legyen valaki számára, szinte odatereleli a fiatalt a drogfojtogató világába, amely a valós, lelket és testet építő élmény he-

lyett a kábulat rabságának oldhatatlan köteleit fonja áldozatára. Bár látjuk, hogyan válnak ronccsá, törnek össze emberi életek, családok, még sincs (minden igyekezet ellenére sem) megfelelő társadalmi megoldás a megelőzésre és a feloldozásra.

Sok bölcs ember megállapította már, hogy az ember számára a legmegfelelőbb életforma a család. Itt tud kiteljesedni a legsokrétűbben az ember személye: férjként-feleségként, szülőként-gyermekként, testvérként. A jól „működő” család tudja biztosítani a legmegfelelőbb háttérrel a személy testi-lelki-szellemi fejlődéséhez minden korban. A család az állandó érték alkotására, továbbadására és megőrzésére hivatott pótolhatatlan közösség; ám ha válságba kerül, az nem marad következmények nélkül egyetlen tagja életében sem. Bár törvény védi a családot, szakemberek, tanácsadók segítenének megoldani a válságos helyzeteket, a statisztikák mégis arról tanúskodnak, hogy nincs olyan társadalmi réteg, amely kezelni tudná a bajt. A hagyományos családmódel elvesztette súlyát, helyette a celebvilág szolgáltatja a példát az „együttélésre”. Egyre több ember él nem teljes családban, megfosztva így a család nyújtotta biztonságától, teljességtől.

Kilépve a család „ajtaján” tágabb közösségbe lépünk. Ezért a közösségért is felelősséggel tartozunk. A néphez-nemzethez tartozás meghatározó tényező a személy életében. A nyelv és a kultúra, a történelem és az irodalom, a nemzet elvesztett és megnyert háborúi, hitünk és vallásunk, műveltségünk és foglalkozásunk – mind-mind alkotórészei az önazonosságunknak. Ezek alapján tudjuk meghatározni önmagunkat, és támpontokat, viszonyítási lehetőséget jelentenek. Tudjuk, hogy hol vagyunk otthon ebben a világban, milyen örökséget hagytak ránk elődeink.

Mégis azt látjuk, hogy az a hatás, amely az egyént és a családot válságba sodorja, a nemzet-haza vonatkozásában is önazonosság-válságot idéz elő. „Ott a haza, ahol jó dolgod van”, szól a modern jelszó. Így válik a jólét ígéretével manipulálttá az ember, a pillanatnyi „tálencséért”. Lakatlaná váló falvak, elhagyott házak, parlagon hagyott szántóföldek, idegenek tulajdonába kerülő ősi

(Folytatás a 8. oldalon)

(Befejezés a 7. oldalról)

értékek, kiüresedett templomok mint felkiáltójelek hirdetik, hogy baj van, ez a nép lemondott az életéről, nem lát jövőképet, életcélta maga előtt. Sokan elhitték, hogy hitelből – munka és áldozatvállalás nélkül – is lehet élni.

Mindezt látva kérdezhetjük, hogy van-e lehetőség a helyreállásra, tudhatunk-e mást is, mint bűnünket és nyomorúságunkat? Bizony, tudhatjuk azt is, hogy Isten mi módon szabadít meg minden bűnünkől és nyomorúságunkból.

A megváltás szabályos jogi cselekmény, előre meghatározott feltételek szerint történt, történik a társadalomban. Nem egyezkedés vagy a kereskedelemben gyakorolt módszerek szerint. A feltételeket, a megváltás árát a jogban levő határozza meg. Ugyanakkor a megváltás eseménye minden érintettjének tisztában kell lennie a feltételekkel, el kell azokat fogadniuk; tehát nem véletlenszerű, de nem is lehet rákényszeríteni senkire.

Pál apostol bizonyágtétele szerint egy ember által vett erőt a bűn minden emberen, és egy ember által van a bűnből való szabadulás is; ez az egy ember szerzett „örömet Ádám árváinak és maradékinak”. Az idők teljességében megjelent a megígért Megváltó, aki beteljesítette az Atya ígését és a megváltásra vágyó ember reménységét. *»Mert lehetetlen, hogy bikák és bakok vére bűnöt töröljön el. Ezért, amikor eljön a világba, így szól: „Áldozatot és ajándékot nem akartál, de testet alkottál nekem; égő- és bűnért való áldozatot nem kedveltél. Akkor ezt mondtam: Íme, itt vagyok, amint a könyvtekercsben meg van írva rólam, hogy teljesítem a te akaratodat, Istenem.” Előbb azt mondta: „Áldozatokat és ajándékokat, égő- és bűnért való áldozatokat nem akartál, nem is kedveltél” (ezeket a törvény szerint mutatják be), de azután így szól: „Íme, itt vagyok, hogy teljesítem a te akaratodat”« (Zsid 10,4–9a) – írja a levél írója Krisztusról.*

Isten Fiának önként vállalt küldetése a megváltás. Abba a világba jött el, amelyik ellenséges indulattal vett róla tudomást. *„Jeruzsálem, Jeruzsálem, aki megölöd a prófétákat, és megköved azokat, akik hozzád küldettek, hányszor akartam összegyűjteni gyermekeidet, mint a tyúk a csibéit szárnyai alá, de nem akartatok!” (Lk 13,34).*

Minden emberi ellenállás és tagadás ellenére miért cselekszik Isten mégis?

A MEGVÁLTÁS CSODÁJA

Isten senkire sem kényszeríti rá – Vagy-vagy!

Azért, mert nem mondott le az emberről: amit a bűneset után irgalmasan megígért, szeretetéből az ő Fia, Jézus Krisztus által beteljesítette. Vajon emberként gondolkozva vállalhatta volna-e valaki azt az utat, melyet Jézus járt végig? Csak emberként gondolkozva nem gondolhatta volna-e Jézus Heródes betlehemi vérengzése miatt, hogy nem érdemes a gyermekek gyilkosaiért váltságáldozatot hozni? Nem gondolhatta volna-e meg, hogy érdemes-e odaszentelni életét a házasságtörőért, az olyan asszonyért, aki már az ötödik férfival él? Látva a hozzá legközelebb levő tanítványok magatartását, ahogyan helyezkednek, egymást is kijátszva akarják építeni „karrierjüket”, nem gondolhatta volna-e, hogy felesleges a tanítás és az áldozat? Látva a kollaboránsokat, akik megtagadták őseik hitét, népüket, nem gondolhatta volna-e, hogy nincs értelme az áldozatnak, hiszen mindenki csak a maga érvényesülését hajszolja? És amikor a dúsgazdag megy el tőle megszorodott szívvel, mert nem tud lemondani Isten országaért a vagyonról? Jézus látja, hogy nagy a kontraszt az Isten által jóvá és igazgá teremtett ember és a bűn által az

venni a világ bűneit. Az asszony megígért fiaként (IMóz 3) egyedül ő alkalmas és méltó a helyettes áldozatra, egyedül Ő teheti meg, neki kell megtennie.

A Kontrasztkiállítás utolsó videóbejátszásán vonat száguld a síneken, viszi gondtalan utasait, akik jegyet váltottak. Vannak ott ügyeskedők, kisgyermekes családok, kábítószerral „belőtt” céltalankok, nézelődők, kirándulók, rokonaikhoz látogatóba utazók – és a hídörnek szörnyű döntést kell hoznia: az emelőszerkezet fogaskerekei közé lecsúszott fia életét menti-e meg (olyan áron, hogy a vonat a folyóba zuhan utasaival együtt), vagy a fiát áldozza fel, hogy a vonat utasai célba érjenek. Fájdalmas a döntés: ő veszítse el azt, akit szeret, vagy sokan mások gyászoljanak? Mások javára cselekszik...

Isten látva a világ száguldó vonatát – minden érdemes és érdemtelen utasával együtt – a maga idejében döntést hozott: Megváltóként küldte el Fiát, hogy elsősorban a hozzá való viszonyulásunk megváltozhasson, majd annak áldásaként tudjunk teljesebb emberi életet élni szülőként, gyermekként, népünk és nemzetünk részeként.

A kiállítás végén csendszoba várta a látogatót, ahol megválaszolhattunk egy újabb kérdést: *Milyen hálával tartozom Istennek a szabadításért?*

Jó, hogy volt ez a szoba és nem a kijáratnál ért véget a kiállítás. Hisz ez egy olyan hely, ahol a betérő átgondolhatja a „kontrasztot” a saját életére vonatkoztatva is – a lé-

élet minden területén megrontott ember között.

Nagy szenvedésében, fájdalmában Jézus kimondja: *„Atyám, ha nem távozhat el tőlem ez a pohár, hanem ki kell innom, legyen meg a te akaratod” (Mt 26, 42b).* Át kell élnie, hogy bár a törvény szerint sem a zsidók, sem világi bírónak Pontius Pilátus nem bizonyítanak rá bűnt, mégis halálra ítélik. Így Jézus az egyedüli ember, aki nem bűnös; Ő Isten engedelmese Báránya, aki kész magára

tező helyzet és az Isten által megígért és Jézus Krisztusban beteljesedő valóság között.

A kiállítás üzenete, hogy nincs olyan elrontott élet, amelyet Isten meg ne tudna újítani Jézus Krisztus által. De üzeni azt is, hogy nem erőlteti rá senkire a megváltást, a szabadítását.

A kontraszt Jézus Krisztusban szűnik meg!

Szabó András

Szeptember közepén egy munkatársi ebéd közben spontánul jutott a tudomásunkra, hogy asztaltársunk, Demes Tibor hardicsai lelkipásztor még tavaly megvédte kisdoktori értekezését a kampeni teológián. Megkésve ugyan, de lapunk szokásának megfelelően az alábbiakban közöljük egyházunk újabb doktorának a szakmai portréját. (A szerkesztőség)

DEMES TIBOR

1969. augusztus 11-én született Rimaszombatban. Hardicsán kezdett iskolába járni, majd Töketerében fejezte be az alapiskolát. Ugyanott érettségizett a helybeli szakközépiskolában 1988-ban, majd 1990-ig kötelező katonai szolgálatát töltötte.

Ezt követően Töketerében a vagongyárban dolgozott 1992-ig, szakmai és nehéz fizikai munkát végezve. 1991-ben egy Hollandiába látogató keresztyén ifjúsági csoporttal való utazás során döntött úgy, hogy jelentkezik teológiára, és 1992-ben megkezdte tanulmányait Sárospatakon, az akkor egy éve újraindult teológián. Az 1995–96-os akadémiai év alatt Angliában, Northamptonban egyéves tanulmányúton vett részt, hogy fejlessze az angoltudását. 1999-ben először Sárospatakon, majd a többi külföldön tanuló diákkal együtt – egy zsinati határozat nyomán – Komáromban újból letette az első lelkész-képesítő vizsgát. 1998–99-ben segédlelkész-ként Pozsonyban tevékenykedett, ahol megismerkedett leendő feleségével, Jutkával. 1999 és 2000 között Svájcba szóló stipendiumot kapott, és több egyetemen (Zürich, Bern és Basel) vallástörténeti tanulmányokat végzett; a tanulmányok vé-

Doktoravatás a kampeni teológián

Demés Tibor hardicsai lelkipásztor Hollandiában doktorált

gén leadott német nyelvű dolgozatának címe: *Zeugen Jehovas* (Jehova tanúi).

2000 és 2002 között újra Pozsonyban szolgált, ahonnan Hardicsára hívta meg a gyülekezet. Közben Lipcsében volt egy egyházas tanulmányúton. A második lelkész-képesítő vizsgát 2001-ben Komáromban tette le. 2002. november 1-től Hardicsán szolgált. Két gyermeket nevelnek a feleségével: a kilencéves Barbarát és a négyéves Tibort. Időközben meghívást kapott Hollandiából a kampeni Református Teológiai Egyetemen való doktoranduszi képzésre. Egy évet töltött családjával együtt Hollandiában, majd visszatért Hardicsára, hogy aztán 2008-ban újabb két hónapra visszautazzon és folytassa tanulmányait, mégpedig P. H. R. van Houwelingen újszövetséges professzor vezetésével.

Dolgozatát részben Kampenben, részben otthon, Hardicsán folyamatosan írta. Munkájának címe: *Honour the widows! Identification of the honour toward the widows in 1Tim 5,3–16* (Az özvegyeket tiszteld! Az özvegyek iránt való tisztelet megállapítása az 1Tim 5,3–16-ban). Meg-

védésére 2011. június 30-án került sor. Opponensei prof. dr. P. H. R. van Houwelingen, prof. dr. E. A. de Boer és drs. C. J. Haak kampeni tanár voltak.

A dolgozat a Timóteushoz írt első levél 5. részében található exegetikai problémában mélyül el, ahol nehezen értelmezhető az efezusi gyülekezetben levő özvegyek státusa. A nyelvtani részen kívül a dolgozat megvizsgálja az özvegyek társadalmi helyzetét az akkori görög-római korban, és bibliai, exegetikai, valamint a korai egyház egyháztörténeti vonatkozásával együtt rá kíván mutatni arra, hogy a tiszteletre méltó özvegyek nem aktív diakóniai munkások, akiknek szolgálatukért kijár a tisztelet(díj), hanem rászoruló özvegyekről van szó. Nincs aki segítsen rajtuk a helyi gyülekezetben kívül, amiatt segílyre szorulnak.

A felsorolt érvelések mellett a dolgozat rámutat arra, hogy az özvegyek pénzbeli és anyagi segélyezésének látható formája (a modern világ kiépített szociális rendszere ellenére) még mindig felfedezhető. Többek között a mi református egyházunkban is, ahogyan erre a Varga Imreféle *Református kis káté* is tanít (*ld. II. rész, 55. kérdés*): az egyházat és annak tagjait a rászoruló özvegyek bibliai alapokon álló segélyezésére kötelezi. Ezt az anyagi segítséget igyekszik Pál apostol kötelezővé tenni és gyakorlati módon megvalósítani az efezusi gyülekezetben, ügyelve arra, hogy a segélyezéssel senki vissza ne éljen, maguk az özvegyek sem, illetve magaviseletükkel mutassák ki, hogy méltók rá.

Szalóc és Vigtelke ünnepei

Volt alkalom örömmre az év folyamán a két kis gyülekezetben

„Magasztaltjátok az Urat, mert jó; mert örökkévaló az ő kegyelme” (Zsolt 106,1). Jó dolog hálat adni Isten szeretetért. Szalóc és Vigtelke gyülekezete is tanúja lehetett ennek az utóbbi hónapokban, amikor egyénileg és közösségben is bizonyosságot tettek fiatalok és idősek egyaránt az ő megújuló hűségéről és szeretetéről.

Március 4-én a vigtelkei kis templomban négy felnőtt testvérünk (**Bacso Éva, Fandák Miroslav, Fodor Attila és Lenkei Ildikó**) vallotta meg Istenbe vetett hitét s részesült a keresztség és az úrvacsora sákramentumában. Április 15-én Vigtelkén presbiteri gyűlés keretében köszöntöttük a hetvenéves **özv. Bukó Józsefnét**, aki gondnokhelyettesként és pénztáros-

ként – valósággal a gyülekezet lelkeként – szeretettel, odafigyeléssel és törődéssel szolgált. A köszöntés utáni szeretetvendégségen jó volt elbeszélgetni életéről, be-

A szalóci konfirmandusok megáldása

tekinteni a szilicei Bukó lelkészcsalád életébe.

Május 20-án a gyülekezet Szalócon örülhetett **özv. Hang Gyuláné** 90. születésnapja kapcsán, aki hosszú éveken keresztül volt gyülekezetünk presbiter. (Gizi néni még ma is vasárnapról vasárnapra a templom első padjában ülve énekkel magasztalja az Urat.)

Augusztus 19-én az újkönyér alkalmából tartott ünnepi istentiszteleten Szalócon három felnőtt (**Gazi Mónika, Gyömbér Tímea és Klobušnik Vladimír**) vallotta meg hitét. (Ők a Szalóka tánc- és énekcsoport szolgálatain keresztül kerültek közelebb az egyházhoz.) Mindkét konfirmációi alkalom nagy örömet jelentett a gyülekezet tagjai számára, hiszen inkább a fogyást látjuk, s nagyon kevésszer a gyarapodást.

André János–Borzy Bálint

„Igen, Isten jó...!”

Egyházmegyei kézművestábor Nagyráskán

Igen, Isten jó! Itt cseng a szívemben és fülemben azon gyermekek buzgó bizonyágtévése, akik elindultak egy augusztusi héten azon az öt napon át tartó úton, amire – mint Istennek kicsiny nyája – szívünk örömeivel készültünk, hogy ungi egyházmegyénk gyermekei számára tábort tarthassunk.

Buzgósággal vágtunk neki az abarai, kis- és nagyráskai, valamint vajáni testvéreinkkel az előkészületeknek, hogy lehetőségeink szerint minden a mi Urunk és az ideérkező gyermeki szívek örömeire lehessen. A KOEN által kidolgozott (előzőleg Királyhelmeceen számunkra bemutatott), Egyetemes Egyházunk Közalapja által pedig háromszáz euróval támogatott tábort alkalmán több mint harminc gyermek gyarapodhatott hitben – megismerve és átélve azt az elizeusi életutat, melyet tábort együttlétünkön üzenetképpen színdarabok, egyéni és csoportos feladatok, játékok formájában is magukévá tehettek.

Igen, Isten jó! Jó, mert megtapasztalhattuk, hogy a szívből jövő ima meghallgattatik, hisz ezt kértük: „Urunk add áldásod erre az alkalomra, adj hitet, buzgóságot, erőt,

adj tenni és segíteni akaró szíveket, küldj résztvevőket, adj szép időt, barátságos helyet, adj jókedvet, adj eledelt, mindennapit, lelki és testi értelemben is, kérünk, jöjj velünk erre az útra is! Ámen.”

Isten jó, mert adott buzgó fiatalokat és felnőtteket, akik ott voltak a kezdetektől tábort megrendezéséig; jó, mert ismét adott befoga-

dó gyülekezetet, benne pedig segítő és jó szándékú híveket, kik önzetlenül – Istenünk dicsőségére – jelen voltak napról napra mind a gyermekek mellett, mind a konyhában sürgöve-forogva, mind pedig imádkoz-

va (*Ahol Ő a gazda, senkinek sincs gondja, javait nagy bőven osztja...*).

Jó, mert megadott oly sok mindent, amire nem is gondoltunk. Tanultunk egészségünk és életünk védelméről, hogy ha kell, tudjunk akár életet is menteni; kirándultunk a Vinnai-tóhoz, hogy meglássuk Isten teremő akaratának szépségét (*Bérecet, rónaságot, az egész világot: Te adod nekünk...*), egy kötetlenebb délutánt a nagyráskai farmon töltöttünk lovaglással, kézműves-foglalkozásokkal (*Kinn a réten oly jól érzem magamat...*). És még oly sok mindent csináltunk, amit a gyermeki szívek lennének hivatottak elbeszél-
ni.

Igen, Isten jó – mert mindezt megtapasztalva érthettünk el tábortáborozó alkalmunkhoz, amikor is színdarab, kivetített képek, a gyermekek éneke által megláthatta minden jelenlevő, hogy miről is szólt a nagyráskai egyházmegyei kézművestábor 2012 augusztusában. Bár tábortáborunkat illetően egy út végéhez értünk, de ez a vég legyen annak a kezdete (és egyben a folytatása is), hogy mindazt, amiről tanultunk, hallottunk – Urunk szeretete által, Lelkének vezetésével és segítségével –, gyümölcsöt hozhasson, nem feledve: *Éjjel-nappal angyal szeme vigyáz rám, Uram!*

Molnár Miklós

mekek ruha-, játék- és könyvademánymányban részesültek.

A tábort vezetői mindent megtettek, hogy a gyermekek jól érezzék magukat: a résztvevők testiekben, lelkiekben is gazdagabban térhettek haza.

Bohák Réka

GYERMEK A PERIFÉRIÁRÓL

Börtönmissziós tábort rendeztünk Jókán

Az előző évekhez hasonlóan az idén is volt börtönmissziós tábor a jókai Betlehem Missziós Központban, mégpedig augusztus 27-e és 31-e között.

Ebben az évben tizenhat gyermekkel (4–12 év közöttiekkel) táboroztunk, akik különböző oknál fogva kerültek a társadalom perifériájára. A gyermekeket a tábort vezetői szállították Jókára. A hét bibliai története a zsidó nép kivonulása, pusztában való vándorlása volt. A gyerekek a történet által megismerhették Isten gondviselését, sőtötök kovásztalan kenyeret, és a helybeli pékségbe is ellátogattak, hogy még közelebb érezzék magukhoz a történetet. Esténként az Újszövetség igéi által épülhettek.

Egy jó tábortáborból nem maradhat el a szórakozás sem: lehetőség volt fürdésre, sportolásra, kézműveskedésre, táncolásra, rajzolásra is.

A gyermekek jólétéről **Balogh Ildikó**, a Simeon nonprofit szervezet igazgatója, **Antala Éva** nagyjelvi lelkipásztor, a Szlovák Börtöntársaság ügyvezető igazgatója, **Pavel Korbel** svájci festőművész, **Bohák József** hitoktató, **Bohák Ildikó** diakónus, egészségügyi nővér, **Kelemen Sándor** matematikus és **Kelemen Zsófia** szociológus, **Bohák Réka** és **Dorottya** tanulók gondoskodtak.

A szolgálatot támogatók is segítettek, akik mesevetítéssel, sportjáték bemutatásával, kézművességgel járultak hozzá a jó hangulathoz. Az elmúlt évekhez hasonlóan a gyer-

NYILAS MISI KARÁCSONYA 2012

A Nyilas Misi karácsonya ajándécsomag-gyűjtés által ebben az évben is szeretnénk örömet szerezni gyermeknek, felnőttnek, egészségesnek és egészségében akadályozottnak egyaránt. A Diakonia Reformata nonprofit szervezet igazgatótanácsának szándéka szerint az összegyűlt csomagok egy részét itthon osztjuk szét, így a készítés mellett lehetőség nyílik csomagot igényelni is. A gyermekeknek szánt csomagok mellett gyűjtünk felnőtteknek is (aki ilyen jellegű csomagot készít, az a csomagra, kérjük, írja rá: *felnőttcsomag*).

A fennmaradó ajándékok a Kárpátaljai Magyar Nagycsaládok Egyesülete gondozásában jutnak majd el kárpátaljai családokhoz és a Moldvai Csángómagyarok Szövetsége közvetítésével csángó gyermekekhez.

A csomaggyűjtés tervezett menete a következő: az ajándék igénylésének határideje **november 25-e**, az elkészített csomagokat pedig **november 30-ig** várjuk. Miután az igénylő gyülekezetek, intézmények elszállították a csomagokat, a megmaradt ajándékok elszállítása következik a gyűjtőhelyekről (a külföldi célállomásokra). Erre december 10-e és 13-a között kerülhet sor.

A csomagokat a következő gyűjtőpontokon fogadjuk: Nagymegyér, esperesi hi-

vatal (tel.: 031/555 22 85); Komárom, Diakóniai Központ [Jókai utca 34., Lengyel Zoltán (tel.: 0915/180 056)]; Nagysalló, esperesi hivatal (tel.: 036/772 35 26); Rimaszombat, lelkészi hivatal (tel.: 047/562 19 45); Péder, Soltész István gondnok (tel.: 0905/288 934); Királyhelmece, lelkészi hivatal (tel.: 056/632 19 72); Deregyő, lelkészi hivatal (tel.: 056/639 53 96).

Mivel a csomagok elszállítása jelentős anyagi terhet jelent, kérjük azokat, akik tehettek, hogy pénzbeli hozzájárulással támogassák a programot. Adományukat, átutalásukat köszönettel fogadjuk a Diakonia Reformata nonprofit szervezet számláján (9576161/5200). Az átutalásnál kérjük feltüntetni az adományozó gyülekezet/egyházmege nevét és az adományozás célját: Nyilas Misi.

A programra jelentkezni és csomagot igényelni a www.refdiakonia.sk oldalon található űrlap segítségével vagy a 0915/180 056-os telefonszámon lehet. A csomagkészítéssel kapcsolatos egyéb információk, videók, segédanyagok is találhatóak a honlapunkon.

Biztatjuk továbbá gyülekezeteinket, hogy állítsanak össze ajándécsomagot egyedül élő, idős tagjaik részére, s így kö-

szöntsék egyháztagjaikat a karácsonyi ünnepeken. Sok szeretettel buzdítjuk minden kedves egyháztagunkat a bekapcsolódásra; ne feledjük az ige tanítását: „Az ajándékozó bővelkedik, és aki mást felüldít, maga is felüldül” (Péld 11,25).

Hozzon hát ez az ünnep is ilyen, valóságos felüldülést mindannyiunk számára!

Mikós Annamária

Veszélyben a Carissimi

Veszélybe került a Carissimi című lap további kiadása – értesült a napokban a Diakóniai Központ. A lap kiadásához szükséges fő források egyike az elmúlt időben a szlovák kormányhivatal pályázati támogatása volt, mely azonban elmaradt a 2012-es évben. Így féltő, hogy hiánypótló munkáját nem folytathatja a folyóirat.

A Diakóniai Központ megkeresésére Tóth Erika, a Carissimi nonprofit alapelnöke hangsúlyozta: a lap továbbra is ingyenes marad, de minden adományt, hozzájárulást szívesen fogad az intézmény. Az adományozás módjáról további információk a www.carissimi.sk vagy a www.refdiakonia.sk oldalon találhatóak.

nagykaposi Apáti Miklós református vegyes kar volt. Annak ellenére, hogy nemrég alakult, szereplése egy összeszokott közösség benyomását keltette. A harminctagú énekkar vezetője **Barkó Zsuzsa**.

Fellépett még a nagyráskai egyházi énekkar **Molnár Miklós** lelképásztor vezetésével, valamint a kárpátaljai Bányás és Újbányás községek összevont gyülekezeti énekpara **Ember Orsolya** karvezető irányításával. A két éve alakult énekkar műsorában általában klasszikusok művei szerepelnek.

A találkozó második részében emléktábla-avatásra került sor az 1703 körül Nagykaposon szolgált nagyhírű egyháztudós és jó képességű szónok, Apáti Miklós tiszteletére. A prédikátor nagyon nehéz történelmi helyzetben jött Nagykaposra, és felvállalta a jelentősen meggyengült református közösség megerősítését. Az emléktáblát, amely az ifjúsági központ falát díszíti, az Apáti Polgári Klub, a Csemadok nagykaposi alapszervezete és a Nagykaposi Református Egyházközség közösen állították.

A délután teljes mértékben igazolta Kodály Zoltán gondolatát, mely szerint: „Teljes lelki élet zene nélkül nincs. Vannak a léleknek régiói, melyekbe csak a zene világit be.”

Demjénné Kovács Erna

Az ungi egyházmegye kórustalálkozója Egy emléktáblával is gazdagodott Nagykapos

A nagykaposi református gyülekezet szervezésében augusztus 12-én került sor az Ungi Református Egyházmegye második kórustalálkozására. A rendezvény a klasszicista stílusú nagykaposi református templom falai közt méltó helyszínt kapott.

A kórustalálkozóra hat énekkar nevezett be. A műsort a nagykaposi gyülekezet ifjúsági zenekara nyitotta meg. A közel egy éve táborigi zenekarként alakult együttes (vezetője **Egri Gergő** nagykaposi segéd-

lelkész) eddigi szereplései alkalmával mindig biztosságot tett Istenről és a Megváltóról. A jól megválasztott, pergő ritmusú dalok az ifjúság életérzését tükrözték, és a hitet, mely ott él a fiatalok minden napjaiban.

Valamennyi fellépő kórus közül a leghosszabb múltra az Erdélyi János vegyes kar tekinthet vissza, melynek vezetője **Baloghné Domonkos Malvin**. A vegyes kar a töle már megszokott és elvárt színvonalat hozta, szereplése nem okozott meglepetést. A jól összeválogatott műsorszámok

egyházi ihletésű énekeket tartalmaztak. A Mokcsamogyorósról érkezett Búzavirág daloskör jól kiegészítette a vegyes kar műsorát (fellépése szintén Balogné Domonkos Malvin munkáját dicséri).

Ami viszont a meglepetés erejével hatott, az a

Augusztus 21-e és 24-e között Komáromban tartotta rendes ülését a Magyarországi Református Egyház Doktorok Kollégiuma. Nagy jelentőségű esemény volt ez a Selye János Egyetem Református Teológiai Kara és a Szlovákiai Református Keresztény Egyház életében egyaránt, hiszen először ülésezett Magyarországon kívül a testület.

A négy nap alatt a következő szekciókban dolgoztak a teológiai doktorok: ösztösvetségi, újszövetségi, egyháztörténeti, gyakorlati teológiai, pasztorálpszichológiai, ökumenika és egyházzsziológiai, miszsiológiai, himnológiai és egyházzenei, vallástudományi, vallási néprajzi, jogi, irodalmi és nyelvi, nyelv- és irodalomtudományi, pedagógiai. 167 regisztrált tag vett részt a munkában, s mintegy 120 előadás hangzott el.

A program **Fazekas László** püspök áhítatával vette kezdetét, majd a vendéglátó intézmény nevében **Molnár János** dékán

Bástya a végeken – Megújult a templom HÁLAADÓ ISTENTISZTELET GICÉN

A felvidéki magyarok és reformátusok egyik végvára a csodálatos természeti környezetben fekvő gömöri község, Gice. Északabbra haladva magyar szót már csak elvétve hallani, és nem üzen a templomtornyok tetejéről a csillag vagy a kakas sem, mert evangélikus és római katolikus templomtornyok veszik át az uralmat.

A 120 főt számláló gicei református anyagyülekezet (amelynek gondjaira bízott a szomszédos, gömörligeti leányegy-

Komáromban ülésezett a Doktorok Kollégiuma Mintegy százhusz előadás hangzott el

köszöntötte az egybegyülteket. A Magyarországi Református Egyház Zsinatának köszöntését **Huszár Pál** főgondnok tolmácsolta. A nap további része a plenáris jellegű előadásoké volt. **Bod Péter** munkásságáról **Monok István**, majd **Gudor Botond** tartott előadást; **Huszár Gál** munkásságát pedig **Szabó András** professzor elevenítette fel. A közbeszéd és közgondolkodás kölcsönhatásairól **Duray Miklós** szólt előadásában.

A második napon megkezdődött a szekciók munkája, melyek többek közt az előadások elemzését is elvégezték. A testület éves közgyűlésére a szekcióülések közben, csütörtökön került sor, ahol elhangzottak az elnöki, alelnöki és főtitkári beszámolók, és sor került az új doktorok felvételére is. (Örömmel láttuk, hogy egyházunkból hárman is teljes jogú tagjaivá lettek a Doktorok Kollégiumának.) A közgyűlésen sor került továbbá a hatvanéves

Vladár Gábor, a pápai teológia dékánja köszöntésére, illetve Az Év Könyve Díj átadása is megtörtént: **Mucsi Zsófia Házaságkönyv** című kötete részesült az elismerésben.

A Doktorok Kollégiuma keretében sor került még a vallási néprajzi szekció által készített fotókiállítás megnyitójára, a búcsi babamúzeum meglátogatására (egy borkóstolóval egybekötött vacsora után), volt könyvstand a legújabb teológiai irodalom felvonultatásával és számtalan lehetőség a találkozásra, a teológiai tudományok aktuális témáinak megvitatására.

Hisszük, hogy jó emlékekkel térhetek haza vendégeink Komáromból, és léleken már készülnek a jövő évi, jubileumi, 40. közgyűlésre, melynek augusztus végén Debrecen ad otthont.

Lévai Attila

Kárpátaljai vendégeket fogadtak Nemesradnóton Jótekonysági koncert

A kárpátaljai Credo verséneklő együttes augusztus 19-én Nemesradnóton adott jótekonysági koncertet (a szervezők **Bodon Lajos** kántortanító és **Pósa Lajos** református lelkész emlékére szeretnének emléktáblát állítani). A több szempontból is emlékezetes előadásra a református templomban került sor.

Az egybegyülteket **Pósa Dénes** gondnok köszöntötte, üdvözlőbeszédet **Nagy Ákos Róbert** esperes mondott. **Bodnár Éva** költő és **Orlovský Erzsébet** előadó-pedagógus versekkel tarkította a műsort, köszönetet **Agócsné Galgóczy Tímea** helybeli lelkész mondott.

A rendezvényen a Nemesradnóti Református Egyházközség és a Rákóczi Szövetség Balogvölgyi Helyi Szervezete szeretettel fogadta a nagyon szép számban megjelent hallgatóságot.

Homoly Erzsó

házközség és a húsz kilométernyire élő nagyrócei szórvány is) boldog hálaadásra gyűlt egybe a református templomban szeptember 2-án, átérezve a zsolttáros örömet: „Seregek Ura, boldog az az ember, aki

A velünk történetek megerősítettek bennünket abban a meggyőződésünkben, hogy nem hiábavaló az erőfeszítésünk itt a végeken: Istennek terve van velünk.

Zsámbok Piroska

2012. szeptember 2-a nevezetes nap lett a bacskai református gyülekezet és a hozzá tartozó bélyi és leleszi leányegyházközség életében: ezen a napon iktatták be hivatalába Kendi Csabát, aki négy éve (hitves- és szolgatársával, Kendi Henriettával) meghívás útján került az említett gyülekezetekbe.

Az ünnepi istentiszteletre összegyűltek hálát adtak Istennek azért, hogy ezen a napon a beiktatás szolgálatának elvégzése előtt Fazekas László püspök a 84. zsoltár alapján megáldhatta az elkészült gyülekezeti termet is. Az ünnep a templomban folytatódott, ahol Fazekas László püspök igeszolgálatát hangzott el, aki a *Róma 1,16–17* alapján hirdette Istenünk igéjének üzenetét.

Molnár Elemér, a zempléni egyházmegye esperese a *Zsolt 51,12–15*-öt alapul véve iktatta be hivatalába Kendi Csaba lelkipásztort. A gyülekezet gondnoka, Katkó István mindannyiunk nevében hálát adott Istennek, hogy négy éve lehetővé tette, hogy egymásra találjon a gyülekezet és a lelkész, majd átadta a gyülekezetek ajándékát, egy palástot. Az ünnepi pillanatot fokozta a bési gyülekezet férfikó-

Egyházközségek nevezetes ünnepe Bacskában megtörtént Kendi Csaba beiktatása

rusának éneke és Fedor Zsóka szavalata. Kendi Csaba a szószéki szolgálatát a *Mt 7,25*-re építette: „*És ömlött a zápor, és jöttek az árvizek, feltámadtak a szelek, és nekidőltek annak a háznak, de nem omlott össze, mert kősziklára volt alapozva.*” Tanúbizonyosságot tett Istenbe vetett hitéről, elhivatottságáról, szolgálai alázatáról.

A jelen levő lelkipásztorok igei köszönetése, a gyülekezetek gyermekeinek éneke után köszöntötte a lelkipásztort özv. Ócsár Tiborné bélyi gondnok és özv. Ka-

rosi Gézáné leleszi gondnok, valamint özv. Sárogh Endréné presbiter. Özv. Csonka Barnabásné a battányi szórvány nevében mondott kedves szavakat. Az elhangzottak után a szülőfalu, Bés gyülekezetének gondnoka, Csutorás Vilmos idézte fel Kendi Csaba gyermek- és kamaszkori hitéletét a gyülekezetben és kért áldást a lelkész további szolgálataira.

A beiktatott lelkész megköszönte a szívből jövő köszöntő szavakat, kiemelve a szülői ház áldásait, valamint hitvestársa segítségét, aki a szolgálatban is fontos háttérrel jelent számára.

Az istentiszteletet szerezetvendégség követte, majd az alkalom a meghívott vendégek számára a kultúrházban folytatódott, ahol az egyházi előljáratokat külön is köszöntötte a gyülekezet. Erre a napra méltán emlékszik majd fiatal és idős egyaránt.

Molnár Elemér esperes átadja a hivatali pecsétet és a templom kulcsát a beiktatott lelkésznek.

Kiss Józsefné

Református közoktatási egységben Székelyudvarhely fogadta az iskolákat

Immáron harmadik alkalommal kerülhetett sor közös Kárpát-medencei református tanévnyitóra – most Erdélyben, Székelyudvarhelyen. Az egész Kárpát-medencéből összesereglettek a református tanintézmények képviselői, hogy szeptember 8-án részt vegyenek az ünnepélyes tanévnyitón.

Az ünnepi istentiszteleten Pap Géza erdélyi püspök hirdette az ígét a *Kol 2,6–7* alapján: „*Mivel tehát már elfogadtátok Krisztus Jézust, az Urat, éljeteztek is őbenne. Gyökerezetek meg és épüljetez fel őbenne, erősödjetez meg a hit által, amint ta-*

nultátok, és hálaadásotok legyen egyre bőségesebb.” Bennünket szólít meg Isten, református intézményekben oktatókat, akik meg vannak győződve arról, hogy a gyermekeknek a tudomány mellett hitre is szükségük van. Tudománnyal és hittel felvértezve kell az utánunk jövőeknek az élet viharáiban helytállniuk. Isten kijelölte az utat, ezen kell járni. Azoknak az élen kell járniuk – akkor lesz a magvetésünk eredményes, akkor fog a fa gyümölcsöt teremni. Ahhoz, hogy a csemete nőni tudjon, gyökeret kell eresztenie. Érdemes mélyre eresztenie a gyökereket, a múltunkba. Gyökerezetek meg, és onnan szívjátok fel táplálékot: testi és lelki táplálékot! Épüljetez fel! Nekünk van fundamentumunk, tehát nem az alapkövet kell lenni (hisz ez már megvan: Jézus Krisztus!), hanem falakat kell építeni. Ennek építésével bízott meg minket Isten: mint élő kövek épüljetez lelki házzá! – hangzott az igehirdetésben.

Iskoláink képviselőiben Édes Enikő (Alistál), Lipták Mónika (Martos), Főző Zsolt (Rimaszombat) és Bohák Valéria (Érsekkyé) vett részt a közös tanévnyitón

A tanévnyitóra rányomta bélyegét a sepsiszentgyörgyi Székely Mikó Kollégium körül kialakult szomorú helyzet, miszerint a román állam szeretné az iskolát visszaállamosítani. Ennek apropóján az említett kollégiumban érettségizett, ma az USA-ban lelkipásztorként szolgáló Vársárhelyi József is köszöntötte az ünneplő gyülekezetet, s felhívta a figyelmet arra, hogy isteni küldetés az, hogy reformátusok és magyarok vagyunk.

Az istentiszteleten szolgált a házigazda Baczkamadarasi Kis Gergely Református Gimnázium kórusa, köszöntőt mondott: Tőkés Zsolt, az intézmény igazgatója; Hargita megye tanfelügyelője; Ábrám Tibor, a Tiszáninnen Református Egyházkerület főgondnoka; Hoffman Rózsa oktatási államtitkár; Bethlen Farkas, az iskolaalapító Bethlen család sarja, és felolvasták Orbán Viktor levelét. A református oktatásért végzett többéves munkájáért Kató Levente Bethlen-díjat, Nádas Gabriella pedig Bethlen-oklevelet kapott. A délelőtt további részében sor került még a Baczkamadarasi Kis Gergely Református Kollégium új épületének centenáriumi ünnepségére is.

Jó volt megélni a református egységet, az összetartozást, ami erőt ad a munkához. Isten áldja meg gazdagon református iskoláinkat mindenhol a Kárpát-medencében!

Édes Enikő

VÁLTOZATOS VOLT A PROGRAM

Egyházmegyei családi nap Bátkában

A Gömői Református Egyházmegye és a Bátkai Református Egyházközség szervezésében szeptember 8-án első alkalommal került sor egyházmegyei családi napra. A szervezők célkitűzése az volt, hogy lehetőséget adjanak a gömői reformátusságnak olyan együttlétre, amely egyszerre kínálja fel a hitbeli gyarapodás, egymás megismerése és a szórakozás lehetőségét.

Alkalmunkhoz ideális helyszínt biztosított a bátkai alapiskola. A családi nap már reggel nyolckor megkezdődött: ekkor érkeztek a gyülekezetek gulyásfőző csapatai (tizenhat csapat), s hamar elhelyezkedtek és nekiláttak a mesterművek elkészítéséhez.

Az alkalmat a gömői lelkészek zenekarának szolgálata után **Nagy Ákos Róbert** esperes nyitotta meg. Az evangelizációs

szolgálatot **Géresi Róbert** püspökhelyettes végezte a *Mt 8,5–11* alapján. Közös

éneklés és a bátkai alapiskola hittanosaiknak rövid műsora után Nagy Ákos Róbert esperes nyitotta meg a gömői egyházmegye gyülekezeteinek életét bemutató kiállítását.

Ezt követően a gyermekek és fiatalok kézműves-foglalkozáson vehettek részt, és volt a programban gyülekezetek közötti labdarúgó-bajnokság, íjászat, huszár-bemutató, lovaglás stb. A kispályás labdarúgóversenyen az ifik korosztályában az első helyen Balogtamási csapata végzett, második lett Simonyi, harmadik pedig Bátka. A felnőttek kategóriájában a bátkai tanárokból álló csapat végzett az első helyen, második lett Nagybalog, harmadik pedig Runya. A gulyásfőzőverseny kiértékelésére is sor került: a zsűri döntésének megfelelően (elnöke Géresi Róbert püspökhelyettes volt) az első helyen Tornalja, a másodikon Bátka, a harmadikon pedig Balogtamási csapata végzett.

Mindezek mellett egy fórumbeszélgetésen is részt vehettek az érdeklődők, melyen Géresi Róbert püspökhelyettes, Nagy Ákos Róbert esperes és **Molnár Sándor** rimaszombati lelkész, zsinati főtanácsos az egyházunk jelene és jövője témakörben mondták el gondolataikat.

A találkozón a gömői egyházmegye gyülekezeteinek jelentős része képviseltette magát, s a közösségek képviselői emléklappal térhettek haza. A szervezők az alkalmon 649 vendéget regisztráltak, s ez nem csupán egy jól hangzó adat, hanem annak a bizonyítéka, hogy a gömői reformátusságnak igénye és szüksége van a találkozásra, az együttlétre, a közösségre –

együttlétre és az élő Istennel, akinek ez alkalomért is legyen hála és dicsőség!

Nagyné Révész Andrea

Zselíz templomépítő lelkipásztora a város díszpolgára lett

2012. szeptember 9-én jeles esemény történt a zselízi gyülekezet életében: in memoriam Zselíz város díszpolgára lett **Kovács Károly** református lelkipásztor, akinek nevében fia, **Kovács Kázmér** vehette át az elismerést a városháza dísztermében.

Gyülekezetünk máig meghatározó emlékü lelkipásztora nehéz időkben került a zselízi eklézsia élére. A háború után, a kommunizmus térhódítása idején nemcsak a templom állt romokban, hanem bizony a lelkekben is építő munkát kellett végezni. Kovács Károly Krisztusba vetett nagy hite, egyenes gerince, kitartása révén új templom és parókia épülhetett az akkori szocialista „mintavároskában”, hiába ütközött akarata sokszor falakba. Mái az

tartják róla az idősebb testvérek: ha kidozták az ajtón, bemászott az ablakon, hogy a célját elérje. Igazi lánglelkű lelkészként kivívta nem csupán a reformátusok, de az egész város és a környék tisztességét.

Emlékét tisztelettel őrizzük és ápoljuk, családjára pedig Isten gazdag áldását kérjük!

Révész Tibor

DOLGUK A BÁTORÍTÁS ÉS A HARC Cserkészek országos versenye Ipolyságon

Közel kétszázötvenen vettek részt a cserkészek országos akadályversenyén, métabajnokságán és tájékozódási versenyén, melyet idén szeptember 6-a és 9-e között Ipolyságon szervezett meg a Szlovákiai Magyar Cserkészszövetség. A város nevében **Izsmán Jónás** helybeli református lelkipásztor köszöntötte a cserkészeket, és útra való ígérelt szolgálta köztük.

A négynapos rendezvényen a cserkészek megmutathatták, hogy tudnak tájékozódni térkép és iránytű segítségével, bizonyíthatták cserkész tudásukat, küzdhettek métamecsekken a vándorkupáért. Pénteken az akadályverseny a város környékén zajlott, a tájékozódási verseny pedig a Börzsönyben. Szombaton a metáé volt a főszerep, ami egy hagyományos

magyar népi labdajáték. A hangulat egész nap jó volt, a gyerekek és fiatalok egyaránt élvezték a játékot. A métabajnokság befejeztével hálaadó szentmisén és istentiszteleten vettek részt a cserkészek. A hangulatos, szabad ég alatt tartott, fáklyás istentiszteleten Izsmán Jónás szolgált az ország minden szegletéből érkező református cserkészek közt. Igéjhirdetésében hangsúlyozta, hogy a fiatalok feladata a bátorítás és a harc, amit Isten országa építésében végeznek.

Csémi Szilárd, az SZMCS ügyvezető elnöke felhívta a figyelmet arra, hogy száz éve alakult meg a magyar cserkészlet, és kérte a résztvevőket, hogy a további jubileumi rendezvényeken is vegyenek részt.

–szmcs-p–

Nagybalogon tartották meg a gömöri kórustalálkozót SZOLGÁLAT, NEM FELLÉPÉS

Mindig örvendetes dolog Isten jelenlétében együtt lenni, találkozni és gyülekezeti közösséget alkotni: az egyházmegyei kórustalálkozót is ilyenek tartjuk. Isten jelenlétében megélt gyülekezeti alkalomnak, istentiszteletnek. Ahol a hangsúly a dicsőítésen van: az éneklésen, ami Istennek zeng.

Nem verseny, nem egymás felülmúlása kell legyen a cél, hanem képességeinkhez és odatett munkánkhoz mérten Istent magasztalni. Hiszen minden jó adomány és tökéletes ajándék (így a jó énekhang is) tőle van. S mennyivel más, mikor ezt az ajándékot az ő szolgálatára, magasztalására és nem az egónk táplálására használjuk. Ezt jelenti egy keresztyén kórustalálkozó: szolgálat, dicsőítés, és nem fellépés.

A nagybalogi gyülekezet örömmel vállalta magára az idei gömöri kórustalálkozó megszervezését, hisz megtiszteltetés ott-hont adni egy ilyen alkalomnak. Amikor megszólalnak a szebbnél szebb kórusmű-

vek, amikor az arcokon ott az öröm, amikor érezhető, hogy áldás van a napon – minden szervezésre szánt munka, fáradság, idegeskedés feledésbe merül.

Az alkalomra egyébként szeptember 16-án került sor, egy szép vasárnapi délutánon. A következő kórusok szolgáltak: a nagybalogi Szivárvány énekkar, a rimaszécsi tanítók kamarakórusa, Harmac-Zádorháza-Rimaszécs női énekkara, a simonyi Bárka kórus, a hanvai Tompa Mihály vegyes kar, a hanvai református férfikórus, a tornaljai református gyülekezet vegyes kórusa, a gömörhorkai női énekkar, a losonci Serly kórus, a vály-völgyi kórus, a Gömöri Református Egyházmegye lelkeszeinek kórusa.

Külön öröm volt számunkra, hogy jelenlétével megtisztelte a rendezvényt Erdélyi Géza nyugalmazott püspök és a Balog völgye tanító nénije, Tamás Ilonka néni is. Hálások vagyunk a kórusoknak, a vezetőiknek, a vendégeinknek, a jelen levő gyülekezetnek és természetesen a szervező testvéreknek, anyagi támogatóinknak, hogy ezt az alkalmat megvalósíthattuk Nagybalogon. Istennek pedig legyen hála mindenért: időért, erőért, odaszánásért, igyekezetért, jókedvért és még sok mindenért, amit adott nekünk ennek az együttlétnek a megrendezésére. Mindenért övé a dicsőség!

–gl–

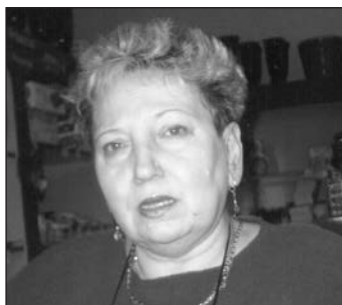
FÖLDES BENŐ (1920–2012)

2012. július 24-én vettünk búcsút Földes Benő testvérünktől, a padányi gyülekezet egyik legidősebb tagjától, aki hosszú évtizedeken keresztül volt gyülekezetünk hűséges presbitere. Benő bácsit csendes, szerény, jó lelkű emberként ismerte és szerette mindenki. Feleségét, akivel ötvenkét esztendeig élt szeretetteljes házasságban, betegsége idején fáradhatatlanul ápolta. Teremtő Istenünk hosszú élettel ajándékozta meg. Élete során volt része örömben és bánatban is, az Úr azonban átsegítette a nehézségeken. S most, az élettel betelve, kilencvenkét éves korában hazatért az Úrhoz.

Temetésén Szencziné Varga Csilla helybeli lelkipásztor a Préd 12, 5b–7 alapján hirdette a vigasztalás ígét: „...mert elmegy az ember örök otthonába, és az utcán körös-körül siratók járnak. Végül elszakad az ezüstkötél, összetörik az aranypohár, a korszó eltörik a forrásnál, és a kerék belezuhan a kútba. A por visszatér a földbe, olyan lesz, mint volt, a lélek pedig visszatér Istenhez, aki adta.” Legyen áldott szeretett testvérünk emléke!

Skarba Adrianna

BÓDY IRÉN (1949–2012)

A Magyarbódi Református Egyházközség tagjai nagy szomorúsággal fogadták a hírt, hogy szeptember 17-én rövid, súlyos betegség után utolsót dobant Bódy (szül. Vitéz) Irén szíve. Elhunyt testvérünk hűségesen és odaadóan szolgálta Urát, a gyülekezetet és egyházunkat. Hosszú éveken keresztül presbiter volt, majd a 2007. évi választáskor gondnoknak választotta meg a gyülekezet. Számára az Isten

Németországi vendégek Pozsonytól Nagyölvedig

Szeptember 13-a és 16-a között a német büntetés-végrehajtás tizenhat fős küldöttsége (a frankfurti és weiterstadti börtönből) hivatalos látogatásra érkezett hozzánk, Uwe Röhrig igazgató és Carmen Berger-Zell börtönlelkész vezetésével.

A vendégek Pozsonyban az Igazságügyi Palotában a hazai büntetés-végrehajtási rendszerrel ismerkedhettek, ahol az intézet parancsnoka, Gálík Béla és az Ökumenikus Lelkigondozói Szolgálat tagjai fogadták őket, s a találkozón részt vett a Szlovák Testvéri Börtöntársaság elnöke, Ján Kerekréti is. A szakmai előadás után városnézés következett, majd Modorban az evangélikus gyülekezet szeretetvendégséggel szolgált (megtekinthettük a több száz éves német műemlék templomot is). Másnap a zselízi börtönben az intézet parancsnoka, Rastislav Kostolani bemutatta, miként lehet a munkaterápiát alkalmazni.

Szabadidős programként következett Zselíz, Párkány, Esztergom és Visegrád megtekintése. A csoport öröme szolgált, hogy a városok bemutatásában jobban megismerhették a magyar történelmet és kultúrát is. Az Úr napját Nagyölveden szenteltük meg, az ígét a weiterstadti börtön lelkészöje hirdette. A tanulmányi kirándulás (programját és lebonyolítását jelen sorok írója szervezte) ebédrel zárult a nagyölvedi gyülekezetben.

Antala Éva

által itt e földön kimért idő betelt, és elkezdődött egy másik „időszámítás” – az örökkévalóságban.

A magyarbódi templomban elárult egy hely a padban, ahol hosszú éveken keresztül ült és hallgatta Isten ígétét. Szeptember 19-én a búcsúzás nehéz órájában a vigasztalás ígével az Abaúj-tornai Református Egyházmegye esperese, Orémus Zoltán szolgált, mégpedig a Mk 5,32–34a alapján. A sírnál a fel-támadás evangéliumát Megyesi László helybeli lelkipásztor hirdette.

Elhunyt testvérünktől a legközelebbi hozzátartozóin kívül elbúcsúzott Magyarbód község vezetése, sok barát és ismerős, a nagyszalánci és a borzovai gyülekezet képviselői, és sokan a közeli és távolabbi környékről. A Mindenható adjon neki nyugodalmat, s hadd lássa meg az örök dicsőség fényességét! „Ama nemes harcot megharcoltam, futásomat elvégeztem, a hitet megtartottam...” (2Tim 4,7).

Zlatica Vasil'ová

Beiktatás. Szeptember 23-án Bésben megtörtént Tirpák István megválasztott lelkipásztor beiktatása. A szolgálatot Mártha Géza esperes végezte, ígét hirdetett Fazekas László püspök.

Énekkari koncert. Szeptember 30-án Kassán a Nemzeti Színházban már nyolcadik alkalommal volt koncert a NAPS (Naše aktivy pre Slovensko) szervezésében, ahol az egyházak képviselőitében énekkarok léptek fel. A zenei alkalmon református részről a debreceni Kántus volt jelen, és egyházunkat Fazekas László püspök és felesége képviselték.

Határtalan. A Kárpát-medencei Református Rádiótanács szervezésében október elejétől a Kárpát-medencei református rádiók munkatársai közös magazint készítenek Határtalan címmel. A műsor – melyben helyet kapnak egyházunk rádiós tudósítóinak anyagai is – hétfőtől péntekig naponta hallható a miskolci Európa Rádióban, a kárpátaljai Sion Rádióban és a kolozsvári Agnus Rádióban.

Előfizetőink figyelmébe

Lapunk zökkenőmentes megjelentetése és januári összpéldányszáma pontos meghatározhatósága érdekében tisztelettel kérjük a gyülekezetek lelkipásztorait, gondnokait és iratterjesztőit, akárcsak egyéni előfizetőinket, hogy legkésőbb **december 20-ig** jelezzék a szerkesztőségnek az impresszumban megadott elérhetőségei bármelyikén, amennyiben módosul a jövő évre előfizetendő példányok száma.

Az előfizetés egyébként folyamatos – akinél nincs semmilyen változás, nem kell megújítania. Tehát akik a fenti időpontig nem jeleznek változást, azt vállalják, hogy a Kálvinista Szemlét 2013-ra ugyanannyi példányban fizetik elő, mint idén.

Lapunk éves előfizetési díja változatlanul **4,20 euró**. Kérjük, az előfizetési díjat majd csak januárban azzal a pénzesutalvánnyal térítsék meg, amit a januári számmal együtt küldünk.

Kérjük azon gyülekezeteket, amelyek a lapunk mellékleteként megjelenő Bibliaolvasó vezérfonalakon kívül további példányokat szoktak igényelni, hogy rendelésüket az esperesi hivatalok útján adják le. A falcolt Bibliaolvasó vezérfonal 2013 ára **17 cent**.

A szerkesztőség

Kibocsátás. Október 7-én a komáromi református templomban istentisztelet keretében került sor Haris Szilárd és Hozák Viktor idén végzett és első lelkészkepzésítő vizsgát tett teológusok exmittálására. Hozák Viktor a komáromi gyülekezetbe került segédlelkésznek, Haris Szilárd pedig felvételt nyert az SJE RTK doktori programjára.

Missziói alkalom. A Szlovákiai Magyar Lelkészegyesület október 10-én és 11-én Tornaújfalján és környékén tartott missziói összejövetelt. A lelkipásztorok szolgáltak a gömöri egyházmegye gyülekezeteiben, és megtárgyalták a lelkészegyesület jövőbeni terveit.

Beiktatás. Október 14-én a beszterci gyülekezetben megtörtént Marianna Sláviková megválasztott lelkipásztor beiktatása. Az igeszolgálatot Fazekas László püspök, a beiktatást Juraj Brecko esperes végezte.

Egyházmegyei közgyűlés. Október 20-án Jókán tartotta őszi közgyűlését a Pozsonyi Református Egyházmegye. A tanácskozást a Zsinati Elnökség nevében köszöntötte Fazekas László püspök, Fekete Vince főgondnok pedig beszámolt a presbiteri szövetség alakulásának körülményeiről.

A prágai missziói gyülekezet. Október 21-én a Zsinati Elnökség magyar ajkú tagjai – Molnár Sándor zsinati főtanácsos és Batta István külügyi tanácsos kíséretében – meglátogatták a prágai missziói gyülekezetet, és az istentisztelet után beszélge-

Programok

Evangelizáció. A Felsőpatonyi Református Egyházközség szeretettel hívja az érdeklődőket a 2012. november 29-e és december 2-a között (hétköznapokon 18.30, vasárnap 10.30 órai kezdettel) a gyülekezet templomában megrendezendő evangelizációra. Az örömhírt Orbán Attila evangélikus lelkipásztor, a szárazdi miszió vezetője adja tovább. Az alkalmak előtt fél órával imaközösséget tartanak, amihez várják a hívek csatlakozását.

Kárpát-medencei imanap. Advent első vasárnapján, december 2-án immáron hetedszer imádkozik együtt a Kárpát-medencei magyar reformátusság a nemzet lelki megújulásáért. Az idei imafüzetet a királyhágómelléki nőszövetség dolgozta ki.

Országos énekversen. 2012. december 8-án és 9-én Rimaszombat ad otthont az egyházzenei osztályunk által öt kategóriában meghirdetett országos énekverseneknek. Az elődöntőkre november 17-én Debrecenben, Tornaújfalján és Kassán, illetve november 24-én Tussán kerül sor. Az elődöntőkből minden kategória első három helyezettje jut be a döntőbe.

tést folytattak a gyülekezet tagjaival a gyülekezet jövőjével kapcsolatos elképzelésekről.

Hivatalos látogatás. Október 22-én és 23-án a Zsinati Elnökség tagjai, valamint Molnár Sándor zsinati főtanácsos és Batta István külügyi tanácsos a Csehtestvér Egyház meghívására hivatalos látogatást tettek Prágában. Egyházunk küldöttségét a Csehtestvér Egyház Zsinati Tanácsának tagjai és a zsinati iroda alkalmazottai fogadták. Tanácskozásuk tárgyát képezte az ún. személyi pénzalap működtetése, a gyülekezetek helyzete, az egyház és az állam viszonya, valamint egyházunknak a jövő évi jubileumi alkalmakon való részvétele. A vendégek ellátogattak a Kobylyis városrészben működő gyülekezetbe, ahol megbeszélést folytattak a gyülekezet lelkipásztorával, Miroslav Erdingerrel és az ott működő koreai gyülekezet lelkipásztorával, Jong Sil Lee-vel.

A Pátria rádió református műsorai:

November 25-én 8.05-kor a Világosság című egyházi műsor református adásában Erdélyi Zoltán perbeti lelkipásztor Péter apostol levele alapján a Krisztusért való szenvedés boldogságáról szól a hallgatókhoz.

December 2-án, advent első vasárnapján 11.00 órai kezdettel élő istentiszteletet közvetítünk a kiscécsi református templomból. Ígét hirdet Blánér Erik lelkipásztor, az ima és a liturgia szolgálatát Blánérné Pítuk Gabriella lelkipásztor végzi; és szolgál a gyülekezet énekara is, Furik Mária vezetésével.

Szerkesztő-műsorvezető: Iski Ibolya

KÁLVINISTA SZEMLE

A Szlovákiai Református Keresztény Egyház hivatalos lapja. A kiadó címe: Jókai u. 34., 945 01 Komárno.

Megjelenik havonta.

Főszerkesztő: Fazekas László

Szerkesztő: A. Kis Béla

Titkár és lapterjesztő: Kis Lucia

Előfizethető a református lelkészi hivatalokban és a szerkesztőség címén.

Előfizetési díj: egy évre 4,20 euró.

A lapterjesztést a szerkesztőség végzi:

930 10 Dolný Štál (Alistál) 386.

E-mail: akisbela@ba.telecom.sk

Telefon: 031/55 90 141 (egyben fax és üzenetrögzítő is)

A kéziratokat nem őrizzük meg, nem küldjük vissza, rövidítésük és szerkesztésük jogát fenntartjuk.

Nyomdai előkészítés: A. Kis Béla

Nyomja: Reproffset, Dunaszerdahely

ISSN: 1335-7298

Nyilvántartási szám: EV 3628/09